

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření Statutárního města Ostravy se zaměřením na výběr daně z přidané hodnoty

The Financial Management of the Statutory City of Ostrava with the focus on the collection of
VAT

Student: Eva Papcunová
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Radka Havlová

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student:

Eva Papcunová

Studijní program:

B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Specializace:

02 Veřejná ekonomika a správa

Téma:

Hospodaření Statutárního města Ostravy se zaměřením na výběr daně z
přidané hodnoty

The Financial Management of the Statutory City of Ostrava with the
Focus on the Collection of VAT

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Působnost a hospodaření obcí
3. Analýza hospodaření Statutárního města Ostravy se zaměřením na výběr daně z přidané hodnoty
4. Zhodnocení hospodaření Statutárního města Ostravy se zaměřením na výběr daně z přidané hodnoty
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

MUSILOVÁ, Lydie a Dagmar FITŘÍKOVÁ. *DPH u územně samosprávných celků a jimi zřízených příspěvkových organizací od roku 2010*. 1. vyd. Karviná: Paris, 2010, 340 s. ISBN 978-80-87173-10-7.
PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2008. 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 587 s. ISBN 978-807-3576-141.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Radka Havlová**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013



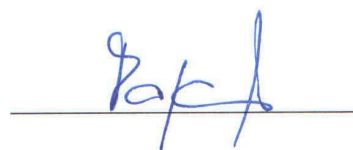
doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 10.5.2013



podpis

Obsah

Obsah.....	3
1 Úvod.....	5
2 Působnost a hospodaření obcí	7
2.1 Působnost obce.....	7
2.1.1 Samostatní působnost.....	7
2.1.2 Přenesená působnost	8
2.1.3 Orgány obce	8
2.2 Hospodaření obce	10
2.2.1 Rozpočet obce	11
2.2.2 Rozpočtová skladba	12
2.2.3 Rozpočtový proces.....	14
2.2.4 Příjmy rozpočtu obce	16
2.2.5 Výdaje rozpočtu obce	18
3 Analýza hospodaření Statutárního města Ostravy se zaměřením na výběr daně z přidané hodnoty.....	20
3.1 Charakteristika statutárního města Ostravy	20
3.2 Hospodaření statutárního města Ostravy v letech 2009 – 2011	21
3.2.1 Rozpočtové určení daní a jeho vliv na příjmy SMO	22
3.2.2 Příjmy a výdaje rozpočtu statutárního města Ostravy v roce 2009.....	24
3.2.3 Příjmy a výdaje rozpočtu statutárního města Ostravy v roce 2010.....	28
3.2.4 Příjmy a výdaje rozpočtu statutárního města Ostravy v roce 2011	32
4 Zhodnocení hospodaření Statutárního města Ostravy se zaměřením na výběr daně z přidané hodnoty	36
4.1 Příjmy statutárního města Ostravy v letech 2007 – 2011.....	37
4.1.1 Daňové příjmy	39
4.1.2 Nedaňové příjmy.....	41
4.1.3 Kapitálové příjmy	42

4.1.4 Přijaté dotace.....	43
4.2 Výdaje statutárního města Ostravy 2007 – 2011	44
4.2.1 Běžné výdaje	45
4.2.2 Kapitálové výdaje	45
5 Závěr	47
Seznam použité literatury.....	50
Seznam zkratk	52
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Obec je historickým a časem prověřeným zřízením. První počátky vzniku systému územní samosprávy sahají až do poloviny 19. století. Od té doby prošlo obecní zřízení mnoha proměnami až do své současné podoby. Problematika hospodaření obce se týká všech jejích funkcí a procházela změnami spolu s ní. Mnoha reformami prošel také systém financování obcí z daní. Obec je sice samostatně hospodařící celek, je ale do jisté míry ekonomicky závislý na státu a to zejména v otázce daňových příjmů plynoucích do rozpočtu obce. V posledních dvou desetiletích dochází v České republice k zásadním změnám v uspořádání územní samosprávy a v přerozdělování daňových výnosů územně samosprávným celkům. Tato práce bude proto zaměřena na hospodaření statutárního města Ostravy a na daňové výnosy plynoucí do jeho rozpočtu z daně, která se na daňových příjmech podílí největší měrou, a to daně z přidané hodnoty.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat a zhodnotit hospodaření statutárního města Ostravy s bližším zaměřením na daňové příjmy plynoucí do rozpočtu obce z výnosu daně z přidané hodnoty za období let 2009 – 2011.

Pro dosažení cíle budou v této práci použity metody analýzy a komparace.

Tato bakalářská práce je rozdělena do pěti částí. První částí je úvod. Druhá, teoretická část je zaměřena na vymezení obce jako územního samosprávného celku, její postavení, působnost a orgány, prostřednictvím kterých jsou práva a povinnosti z postavení a působnosti obce vyplývající vykonávány. Pozornost bude dále v této kapitole zaměřena na hospodaření obce a rozpočet jako jeho hlavní nástroj. Bude pohlédnuto na rozpočtovou skladbu z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového a konsolidačního a také na rozpočtový proces, jeho fáze a zásady sestavování rozpočtu. Vysvětlena bude struktura příjmů a výdajů rozpočtu obce z hlediska druhového.

Třetí část této práce je praktická a bude se přímo zabývat hospodařením statutárního města Ostravy v jednotlivých letech období 2009 – 2011. Bude zde uvedena stručná charakteristika města a systému vytváření jeho rozpočtu pro sledované období. Přiblížen bude také vývoj rozpočtového určení daní a jeho vliv na příjmy statutárního města Ostravy. V každém roce budou popsány jednak příjmy a výdaje obecně a pak také jejich jednotlivé složky z hlediska druhového. Pro přehlednost bude slovní rozbor hospodaření doplněn o tabulky a také grafická zobrazení důležitých údajů.

Čtvrtá část práce bude zaměřena na zhodnocení hospodaření města srovnávací metodou. Pro lepší vypovídací schopnost budou v této části práce pro srovnání použity také údaje o hospodaření z let 2007 a 2008. Poznatky získané z druhé části práce budou porovnávány vzájemně a také s údaji o hospodaření z let 2007 a 2008. Nejprve bude porovnán celkový vývoj příjmů a výdajů a vývoj hospodářského výsledku a pak vývoj v jednotlivých třídách rozpočtové skladby. Zvláště pak bude pozornost zaměřena na vývoj příjmů z daně z přidané hodnoty a zmíněna také prognóza jejich vývoje v návaznosti na novelu zákona o rozpočtovém určení daní účinnou od 1.1.2013. V této kapitole bude rovněž použito tabulek a grafických znázornění srovnávaných údajů.

Pátou částí práce je závěr. V závěru bakalářské práce budou shrnuty získané poznatky a bude konstatováno, zda byl splněn cíl této práce.

Zdroje, ze kterých bude čerpáno, jsou zejména odborná knižní literatura týkající se zvoleného tématu a příslušné legislativní prameny v části teoretické. V části praktické jde o zprávy o výsledku hospodaření statutárního města Ostravy v letech 2007 – 2011 a výkazy FIN 2-12M z let 2007 – 2011. Ve všech částech této bakalářské práce pak bude čerpáno také z příslušných webových stránek.

2 Působnost a hospodaření obcí

Než se zaměříme na samotnou působnost a hospodaření obce, je potřeba si pojem obec definovat. Obec lze charakterizovat jako základní územní jednotku státu, která je společenstvím občanů žijících na určitém ohraničeném území. Každá obec se rozkládá na jednom nebo více katastrálních územích a má své občany, kteří jsou na území obce přihlášení k trvalému pobytu. Vyšší územní jednotkou je pak kraj a stát.

Základní právní vymezení obcí je zakotveno v Ústavě České republiky. Další důležitou právní normou upravující postavení obcí je zákon o obcích, jímž se fungování obce a veškerá její činnost řídí. Podle tohoto zákona je obec veřejnoprávní korporací a má vlastní majetek, se kterým hospodáří. V právních vztazích vystupuje obec samostatně svým jménem a jako právnická osoba nese odpovědnost z těchto právních vztahů vyplývajících.

Za předpokladu splnění zákonem stanovených podmínek¹ se může obec stát městysem, městem nebo statutárním městem. Statutární města se mohou dále členit na městské části a městské obvody s vlastními samosprávnými orgány. Zvláštní postavení má pak Hlavní město Praha. Česká republika má přibližně 6250 obcí. Z toho je 192 městysů, 602 měst a 26 statutárních měst. Obce se mohou vzájemně slučovat, oddělovat a připojovat a to vždy jen k prvnímu dni kalendářního roku.

2.1 Působnost obce

Působnost obce je v první řadě samostatná a pak také přenesená. Každá z těchto působností má svá specifika a lze je vykonávat současně. Obě působnosti jsou vykonávány orgány obce.

2.1.1 Samostatní působnost

Samostatná působnost obce znamená samostatné spravování veřejných záležitostí týkajících se dané obce a jejího území prostřednictvím jejích orgánů a v šíři dané zákonem. Do samostatné působnosti obce patří především hospodaření s majetkem a finančními prostředky v rámci rozpočtu obce a zajišťování veřejných statků pro své občany například v oblasti veřejného pořádku, bydlení, dopravy, vzdělávání, zdraví nebo sociální péče. V rámci

¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

samostatné působnosti může obec prostřednictvím svého zastupitelstva vydávat i vlastní právní předpisy tzv. „obecně závazné vyhlášky“, které platí pouze na území příslušné obce a nesmí být v rozporu s právním řádem České republiky.

2.1.2 Přenesená působnost

Přenesenou působností rozumíme pravomoci ve výkonu státní správy delegované státem na nižší územně samosprávný celek, v tomto případě obec. Když pomineme obec bez jakékoli přenesené působnosti, existují následující 4 stupně obcí s různým rozsahem přenesené působnosti:

- obec s matričním úřadem,
- obec se stavebním úřadem,
- obec s pověřeným obecním úřadem,
- obec s rozšířenou působností.

Na každou z těchto obcí je přenesena působnost ve jmenovaném rozsahu a v rozsahu obce předchozího stupně. To znamená, že například obec se stavebním úřadem je zároveň obcí s matričním úřadem, ale ne opačně. Každá obec v příslušném stupni přenesené působnosti vykonává státní správu ve stejném rozsahu také pro stanovený okruh obcí bez přenesené působnosti v jejím stupni. To znamená, že například obec s pověřeným obecním úřadem vykonává státní správu pro určený okruh obcí v rozsahu obce s matričním a se stavebním úřadem. Za výkon státní správy v přenesené působnosti náleží obci příspěvek na úhradu nákladů s výkonem přenesené působnosti spojených. Jedná se zejména o náklady na platy zaměstnanců nebo na materiální zabezpečení svěřené agendy.

2.1.3 Orgány obce

Hlavním orgánem obce je zastupitelstvo obce, které obec samostatně spravuje. Dalšími orgány obce pak jsou rada obce, starosta a místostarosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. V případě města a městysu jsou tyto orgány obdobné jako u obce. Orgány statutárního města jsou zastupitelstvo města, rada města, primátor a náměstek primátora, magistrát a zvláštní orgány města. Každá městská část a městský obvod statutárního města má obdobné orgány jako obec, město a městys.

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je vrcholným orgánem obce v samostatné působnosti. Členové zastupitelstva jsou voleni ve volbách do zastupitelstev obcí na období 4 let. Volby probíhají na základě poměrného volebního systému. Počet budoucích zastupitelů obce stanovuje současné zastupitelstvo v zákonem stanoveném intervalu s přihlédnutím k velikosti volebního obvodu a k počtu obyvatel k prvnímu dni kalendářního roku, ve kterém volby probíhají. Nejnižší počet zastupitelů obce je 5 a nejvyšší 55. Zasedání zastupitelstva je veřejné a koná se dle potřeby, ale nejméně jednou za tři měsíce. Zasedání zastupitelstva svolává a řídí starosta. Zastupitelstvo je usnášeníschopné, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva a usnáší se rovněž nadpoloviční většinou svých členů. Zastupitelstvo volí ze svého středu starostu, místostarostu a další členy rady obce. Povinně ze zákona zřizuje finanční a kontrolní výbor, a pokud je v obci podle posledního sčítání lidu alespoň 10% obyvatel hlásící se k jiné než české národnosti, zřizuje také výbor pro národnostní menšiny. Zastupitelstvo obce může delegovat některé své pravomoci na radu obce. Zastupitelstvo obce mimo jiné schvaluje rozpočet a závěrečný účet obce, vydává obecně závazné vyhlášky, zřizuje a ruší příspěvkové organizace a organizační složky, rozhoduje o majetkových záležitostech obce, schvaluje územní plán obce. V případě statutárních měst vydává zastupitelstvo formou obecně závazné vyhlášky statut města, kterým jsou upraveny vnitřní poměry ve věcech správy města.

Rada obce

Je výkonným orgánem obce v samostatné působnosti a ze své činnosti je odpovědná zastupitelstvu obce. V přenesené působnosti rozhoduje na základě zákona. Rada obce se zřizuje v obcích, kde je stanoveno nejméně 15 členné zastupitelstvo. Počet jejích členů musí být lichý. Členem rady obce je starosta, místostarosta a další členové rady obce zvolení zastupitelstvem obce. Jednání rady obce je neveřejné. Rada obce je usnášeníschopná za přítomnosti nadpoloviční většiny svých členů a také se nadpoloviční většinou svých členů usnáší. Rada obce odpovídá za plnění usnesení zastupitelstva obce. Do kompetencí rady obce patří například vydávání nařízení obce, provádění rozpočtových opatření, ukládání pokut v samostatné působnosti, určování celkového počtu zaměstnanců obecního úřadu a v organizačních složkách obce, kontrolování plnění úkolů obecním úřadem v samostatné působnosti. Rada obce může zřizovat komise jako své poradní a iniciativní orgány.

Starosta a místostarosta

Starosta zastupuje obec navenek. Volí a odvolává jej zastupitelstvo obce z řad svých členů a zastupitelstvu obce je také starosta ze své funkce odpovědný. Starosta je také členem rady obce, pokud je zřízena. Je vázán rozhodnutím zastupitelstva a rady obce. Starosta například odpovídá za zajištění přezkoumání hospodaření obce krajským úřadem nebo nezávislým auditorem za uplynulý rok, informuje veřejnost o činnosti obce, plní úkoly stanovené mu zastupitelstvem a radou obce. Starostu v jeho nepřítomnosti zastupuje místostarosta. Starosta a místostarosta musí být občané České republiky a oba podepisují právní předpisy obce.

Obecní úřad

Obecní úřad je výkonným orgánem obce, nemá právní subjektivitu a vykonává především administrativně organizační činnosti související s výkonem samostatné i přenesené působnosti obce. Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem obecního úřadu a zaměstnanci obce zařazenými do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta. Obecní úřad vede tajemník, je-li tato funkce zřízena. Pokud není tato funkce zřízena, plní jeho úkoly starosta. Obecní úřad může být dále členěn na odbory a oddělení. Obecní úřad v samostatné působnosti plní úkoly zastupitelstva a rady obce a pomáhá v činnosti výborům a komisím. V přenesené působnosti plní úkoly státní správy delegované na obec, pokud nejsou stanoveny jinému orgánu obce.

Zvláštní orgány obce

Zvláštními orgány obce jsou komise zřizované pro výkon přenesené působnosti na základě zvláštního zákona. Tyto komise zřizuje starosta a také jmenuje a odvolává jejich členy. Do čela zvláštního orgánu je jmenována osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti přenesené působnosti, pro kterou byl orgán zřízen. Takovýmto zvláštním orgánem může být například povodňová komise.

2.2 Hospodaření obce

I když jsou územně samosprávné celky po mnoha stránkách na státu nezávislé, ovlivňuje stát jejich fungování jednak po stránce legislativní, ale hlavně po stránce finanční. Obec musí ve svém hospodaření postupovat v souladu s fiskální politikou státu, neboť v rámci

rozpočtové soustavy České republiky, jejíž součástí jsou státní rozpočet i územní rozpočty, je územní rozpočet na rozpočtu státním ve velké míře závislý. Od vzniku České republiky však průběžně dochází k decentralizaci územních rozpočtů a ke zvýšení jejich soběstačnosti. Od roku 2001 pak dochází k přerozdělování daňových výnosů i územním samosprávným celkům².

2.2.1 Rozpočet obce

Hlavním právním předpisem, kterým se řídí tvorba, obsah, postavení a funkce rozpočtů územně samosprávných celků, je zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů³. Mimo jiné tento zákon upravuje pravidla hospodaření s finančními prostředky územně samosprávných celků a zřizování nebo zakládání právnických osob územně samosprávnými celky.

Rozpočet obce je hlavním nástrojem pro plnění úkolů obce v samostatné i přenesené působnosti. Jde o decentralizovaný peněžní fond zahrnující peněžní prostředky k zajištění veřejných statků a služeb. Pohlížíme na něj ale jako na finanční plán očekávaných příjmů a výdajů obce v rozpočtovém období.

Rozpočet obce se sestavuje na období jednoho kalendářního roku a vychází z rozpočtového výhledu, který obec sestavuje na dobu 2 - 5 let. Rozpočtový výhled je pomocný nástroj sloužící finančnímu plánování dlouhodobých investičních záměrů obce. Obsahuje údaje o dlouhodobých závazcích a pohledávkách obce, finančních zdrojích a potřebách dlouhodobých investičních záměrů obce.

Zpravidla se rozpočet obce sestavuje jako vyrovnaný. Může být také přebytkový, pokud například obec v budoucnu plánuje použít tento přebytek rozpočtu k realizaci větší investiční akce. Deficitní rozpočet obce se sestavuje v případě, kdy chce obec využít přebytek rozpočtů minulých let. Jde například o zvýšené výdaje spojené s realizací zmíněné investiční akce.

Kromě rozpočtu mohou územně samosprávné celky využívat také mimorozpočtové fondy, které mohou být účelové i neúčelové. Jejich vytváření a využívání je v kompetenci územní samosprávy. Jde o samostatné bankovní účty. Příjmem takových fondů jsou buď

² Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů (zákon o rozpočtovém určení daní)

³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

přebytky hospodaření minulých let, příjmy v běžném roce nebo převody z rozpočtu běžného roku. Obce zřizují například sociální fond nebo fond rezerv a rozvoje.

2.2.2 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba upravuje členění finančních operací ve veřejných rozpočtech. Právní normou upravující rozpočtovou skladbu je vyhláška o rozpočtové skladbě⁴ a toto členění je pro rozpočtovou soustavu České republiky závazné. Tato vyhláška určuje čtyři základní hlediska třídění finančních operací. Jedná se o hledisko odpovědnostní, druhové, odvětvové a konsolidační.

Odpovědnostní hledisko

Z odpovědnostního hlediska se povinně třídí pouze státní rozpočet. Dělí se na příjmovou a výdajovou část a každá z nich pak ještě na kapitoly, z nichž každá má svého správce, který zodpovídá za plnění rozpočtu. U územních samosprávných celků se třídění z tohoto hlediska nepoužívá.

Druhové hledisko

Jde o základní třídění v celé rozpočtové soustavě. Z druhového hlediska rozlišujeme příjmy, výdaje a financování. V rozpočtové skladbě jsou ještě rozlišeny podrobněji v sedmi níže uvedených třídách 1. – 6. a 8. třída (7. třída se nepoužívá) a ty se dále dělí na seskupení položek, podseskupení položek a položky. Finanční operace je označena čtyřmístným kódem podle tohoto rozlišení. Například z kódu 1211 odvodíme následující údaje:

1xxx - daňové příjmy

12xx - daně ze zboží a služeb v tuzemsku

121x - obecné daně ze zboží a služeb v tuzemsku

1211 - daň z přidané hodnoty

Zjistili jsme, že jde o finanční operaci týkající se daňových příjmů z daně z přidané hodnoty.

⁴ Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů

Rozdělení do tříd dle druhového hlediska

Třída 1	Daňové příjmy
Třída 2	Nedaňové příjmy
Třída 3	Kapitálové příjmy
Třída 4	Přijaté dotace
Třída 5	Běžné výdaje
Třída 6	Kapitálové výdaje
Třída 8	Financování

Vyrovnanost rozpočtu se z tohoto hlediska posuzuje na základě principu porovnání součtu všech příjmů (1. - 4. třída) a součtu všech výdajů (5. a 6. třída) rozpočtového roku. Rozdílem je buď přebytek, nebo deficit a ten musí být pokryt prostřednictvím 8. třídy – financování.

Odvětvové hledisko

Z odvětvového hlediska tvoří rozpočtová skladba 6 níže uvedených skupin a ty se dále dělí na oddíly, pododdíly a paragrafy. Finanční operace je označena čtyřmístným kódem podle tohoto rozlišení. Pokusíme se rozluštit kód 6112. Odvodíme jej následovně:

6xxx	Všeobecná veřejná správa a služby
61xx	Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany
611x	Zastupitelské orgány a volby
6112	Zastupitelstva obcí

Zjistili jsme tedy, že se jedná o finanční operaci týkající se zastupitelstva obce.

Rozdělení do skupin dle odvětvového hlediska

Skupina 1	Zemědělství a lesní hospodářství
Skupina 2	Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství
Skupina 3	Služby pro obyvatelstvo
Skupina 4	Sociální věci a politika zaměstnanosti
Skupina 5	Bezpečnost státu a právní ochrana
Skupina 6	Všeobecná veřejná správa a služby

Konsolidační hledisko

Úkolem konsolidace je eliminovat peněžní prostředky, se kterými bylo v rámci veřejných rozpočtů prováděno více finančních operací, a tím byl uměle navýšen jejich objem. Po bilanční stránce se však nic nezmění. Jde například o poskytnutí dotace mezi dvěma veřejnými rozpočty. Konsolidací se vylučují tyto několikanásobné operace a skutečný objem prostředků odpovídá objemu zúčtovanému. Na úrovni rozpočtu obce se jedná o konsolidaci finančních operací mezi rozpočtem obce a fondy. Z konsolidačního hlediska tvoří rozpočtová skladba 9 záznamových jednotek rozlišujících jednotlivé dotační vztahy.

2.2.3 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je soubor činností orgánů obce, vedoucí k realizaci rozpočtu. Tento proces je mnohem delší než rozpočtové období, neboť začíná již před začátkem rozpočtového období, kdy se připravuje návrh rozpočtu a končí až po skončení rozpočtového období, kdy je prováděna následná kontrola plnění rozpočtu. Rozpočtový proces se musí řídit následujícími obecně platnými rozpočtovými zásadami⁵:

- **Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu** – pokud není rozpočet včas sestaven a schválen, je obec nucena hospodařit podle tzv. rozpočtového provizoria, což bývá buď podle skutečnosti předchozího rozpočtového období, nebo podle plánovaného rozpočtu.
- **Zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu** – je třeba reálně odhadovat budoucí příjmy a výdaje, aby se zamezilo častým úpravám rozpočtu v průběhu roku.
- **Zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu** – spočívá v používání závazné rozpočtové skladby.
- **Zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu** – předchází dlouhodobému deficitnímu hospodaření a problémům s umořováním dluhu.
- **Zásada hospodárnosti a efektivnosti** – spočívá v optimálním využití zdrojů.
- **Zásada finanční kontroly a účetního auditu** – jde o každoroční nezávislou finanční kontrolu hospodaření.
- **Zásada publicity** – souvisí s důkladnou informovaností občanů o hospodaření obce.

⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*, 2008, s. 119

Rozpočtový proces je rozdělen do několika etap zahrnujících sestavování, projednávání, schvalování, plnění a kontrolu rozpočtu. Tyto etapy můžeme popsat následovně⁶:

- 1) **Sestavení návrhu rozpočtu** je nejsložitější etapou rozpočtového procesu. Výkonný orgán obce (většinou finanční odbor obecního úřadu) vytváří návrh rozpočtu obvykle na základě rozpočtu předchozího rozpočtového období s přihlédnutím k rozpočtovému výhledu a aktuálním změnám. Toto je nejběžnější přístup k sestavování rozpočtu tzv. historický. Existují však i další způsoby sestavování rozpočtu⁷.
- 2) **Projednání a schválení rozpočtu** probíhá poté, co byl návrh rozpočtu po dobu 15 dnů vyvěšen na úřední desce obecního úřadu. Návrh rozpočtu projednává a schvaluje zastupitelstvo obce na svém zasedání nadpoloviční většinou všech zastupitelů. Po schválení je rozpočet podrobně rozepsán dle rozpočtové skladby. Pokud není k prvnímu dni rozpočtového období schválen rozpočet obce nebo rozpočtové provizorium, hrozí obci sankce za nedodržení rozpočtové kázně.
- 3) **Plnění rozpočtu** spočívá v jeho dodržování a sledování možných odchylek způsobených neočekávanými vlivy.
- 4) **Schvalování úprav rozpočtu během rozpočtového období** se využívá, pokud v průběhu roku dojde ke změnám potřeb nebo výše zmíněným odchylkám v čerpání rozpočtu. Úpravy rozpočtu může schvalovat rada obce.
- 5) **Průběžná a následná kontrola plnění rozpočtu** probíhá jednak v průběhu rozpočtového období a jednak po jeho skončení a spočívá v porovnání schváleného rozpočtu s jeho skutečným plněním a správným použitím dle rozpočtové skladby.

Po skončení rozpočtového procesu je obec povinna nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulé rozpočtové období krajským úřadem nebo nezávislým auditorem a zpracovat závěrečný účet, který stejně jako návrh rozpočtu zveřejní na úřední desce po dobu nejméně 15 dnů a poté jej předloží ke schválení zastupitelstvu obce, které jej schválí buď „bez výhrad“ nebo „s výhradami“.

⁶ PEKOVÁ, J. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru: úvod do problematiky*, 2008, s. 247

⁷ PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, 2011, s. 224

2.2.4 Příjmy rozpočtu obce

Příjmy rozpočtu obce lze pojmut z více hledisek. Podle výše uvedeného zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů se jedná o příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti a hospodářské činnosti obcí zřízených nebo založených organizací, příjmy z vlastní správní činnosti, příjmy z místních poplatků, výnosy daní nebo podíly na nich, dotace ze státního rozpočtu a státních fondů, přijaté peněžní dary, jiné příjmy.

Vhodnější rozdělení příjmů je z druhového hlediska podle rozpočtové skladby. Podle ní dělíme příjmy obce do čtyř tříd na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace.

Daňové příjmy

Nejvýnosnější část příjmů obce tvoří daňové příjmy a obvykle se podílejí na celkových příjmech obce více než 50%. Daňové příjmy zahrnují příjmy z daní a z poplatků. Daňové příjmy se dále dělí na příjmy ze svěřených daní, ze sdílených daní a z místních a správních poplatků.

Svěřené daně jsou takové, jejichž výnos plyne do rozpočtu obce z 100%. Jde pouze o daň z nemovitostí a daň z příjmu právnických osob za obce.

Sdílené daně jsou takové, jejichž výnos je na základě rozpočtového určení daní rozdělen mezi státní rozpočet, rozpočet kraje a rozpočet obce.

Podle výše zmíněného zákona o rozpočtovém určení daní se jedná o následující podíly na daních pro obce:

- a) daň z nemovitostí (100%),
- b) daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (1,5% dle počtu zaměstnaných na území obce),
- c) daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti (30% dle místa bydliště),
- d) daň z příjmů právnických osob za obce (100%),
- e) daň z příjmů právnických osob (23,58%),
- f) daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti z 60% (23,58%),
- g) daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (22,87%),
- h) daň z příjmů fyzických osob srážková (23,58%),
- i) daň z přidané hodnoty (20,83%).

Pro daně pod písmeny d) až i) se způsob rozdělování jednotlivých daňových výnosů řídí ještě následujícími kritérii:

- přepočítávání pomocí koeficientů k počtu obyvatel obce (vliv z 80%),
- počet žáků ZŠ a MŠ (vliv z 7%),
- rozloha katastrálního území obce (vliv z 3%),
- počet obyvatel obce (vliv z 10%).

Místní poplatky a jejich druh a sazby stanovuje stát zákonem. Obce se pak mohou samy rozhodnout, které z těchto poplatků zavedou v rámci svého území. Mezi místní poplatky patří poplatek ze psů, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek ze vstupného, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí obcí, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Správní poplatky jsou spojené s výkonem přenesené působnosti obce. Může se jednat například o poplatek za ověření listiny nebo podpisu na ní a poplatek za vydání stavebního povolení nebo živnostenského oprávnění.

Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy obce se podílejí na rozpočtu obce přibližně 15%. Jsou jimi příjmy z pronájmu majetku, příjmy z činnosti organizací zřízených a založených obcí, dary, pokuty, přijaté splátky různých půjček, některé poplatky nespádající do daňových příjmů, příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku a další.

Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou zpravidla jednorázovými příjmy pocházejícími například z prodeje dlouhodobého majetku obce. Zpravidla se využívají k financování investic dlouhodobého charakteru.

Přijaté dotace

Ekonomická soběstačnost obcí zatím není na takové úrovni, aby se obešly bez různých druhů dotací. Dotace obcím plynou z několika zdrojů. Jde o dotace ze státního rozpočtu, dotace ze státních fondů, dotace od krajů a dotace z fondů Evropské unie. Dotace dělíme na nárokové a nenárokové.

Nárokové dotace

Jsou to dotace plynoucí do rozpočtu obce automaticky a to na základě splnění stanovených podmínek. Jde o zohlednění specifických potřeb obcí. Příkladem mohou být dotace na výkon přenesené působnosti nebo příspěvky na zdravotnická zařízení.

Nenárokové dotace

Tyto dotace neplynou do rozpočtu obce automaticky. Obec se o ně může ucházet v souladu se stanovenými pravidly pro jejich získání v tzv. dotačních programech. Množství prostředků v těchto programech je však omezený a ani po splnění podmínek není jisté, že obec takovou dotaci získá a v jakém rozsahu. Toto motivuje obce, aby předkládaly kvalitní projekty. Příkladem dotačních programů mohou být Program obnovy venkova, Program podpory výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury nebo Program podpory cestovního ruchu.

2.2.5 Výdaje rozpočtu obce

Výdaje rozpočtu obce nemají téměř žádná omezení. Omezením je pouze velikost rozpočtu obce a povinné zákonné výdaje obce a několik případů zakázaných zákonem a těmi jsou poskytování dotací politickým stranám, veřejná podpora velkého rozsahu (podpora nad 200 tis. Euro za tři roky), ručení za fyzické a právnické osoby s několika výjimkami, stanovení odměn zastupitelů a odměňování zaměstnanců obecního úřadu.

Výdaje rozpočtu obce se sledují pomocí rozpočtové skladby z odvětvového hlediska. Dělí se na běžné a kapitálové výdaje⁸:

⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*, 2008, s. 218

Běžné výdaje

Jde o výdaje každoročně se opakující a slouží především k pokrytí provozních nákladů obce, jako jsou například platy zaměstnanců obce, náklady na energie a pohonné hmoty nebo dotace příspěvkovým organizacím.

Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje jsou jednorázové neopakující se výdaje a slouží v drtivé většině k financování dlouhodobých investičních akcí obce přesahujících rozpočtové období. Jedná se zejména o různé stavební projekty.

3 Analýza hospodaření Statutárního města Ostravy se zaměřením na výběr daně z přidané hodnoty

V této kapitole se zaměříme na analýzu příjmů a výdajů rozpočtu města, jeho schválené a upravené verze v porovnání se skutečným plněním rozpočtu v jednotlivých letech období 2009 – 2011. Pohlédneme na rozpočet města z hlediska druhového. Blíže se zaměříme na daňové příjmy, konkrétně na příjmy z daně z přidané hodnoty a jejich pohyb v jednotlivých letech.

3.1 Charakteristika statutárního města Ostravy

Statutární město Ostrava je z hlediska počtu obyvatel i rozlohy třetím největším městem České republiky a nachází se v jejím severovýchodním cípu. Od roku 1990 je Ostrava městem statutárním a od roku 2001 zároveň také krajským městem Moravskoslezského kraje. Město se rozkládá na území o celkové rozloze 21 422 ha. K 1.1.2013 evidovalo statutární město Ostrava celkem 305 998 obyvatel.

Vnitřní poměry ve věcech správy statutárního města jsou uspořádány Statutem města Ostravy⁹. Město se podle tohoto dokumentu člení na 23 městských obvodů¹⁰. Městské obvody jsou organizačními složkami města, mají vlastní samosprávu a hospodaří s vlastním rozpočtem, který je primárně závislý na rozpočtu města. Velikost městských obvodů se z hlediska rozlohy liší několikanásobně a z hlediska počtu obyvatel až stonásobně, proto není možné jejich rozpočty objektivně porovnat.

Přenesenou působnost vykonává jednak magistrát města a pak také úřady městských obvodů v rozsahu působnosti jim svěřené. V přenesené působnosti vykonává statutární město Ostrava funkci obce s rozšířenou působností pro obce Klimkovice, Šenov, Vratimov, Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Stará Ves nad Ondřejnicí, Zbyslavice, Olbramice, Vřesina, Václavovice a Velká Polom. Počet obyvatel těchto obcí je 31 085.

Samostatnou působnost vykonává statutární město Ostrava prostřednictvím svých orgánů, kterými jsou zastupitelstvo města s 55 členy, rada města s 11 členy, primátor města a jeho 6 náměstků, magistrát města členěný do odborů a zvláštní orgány města, kterými jsou

⁹ Obecně závazná vyhláška č. 11/2000, Statut města Ostravy

¹⁰ Seznam a podrobnější informace dostupné na <http://www.ostrava.cz/cs/o-meste/mestske-obvody>

povodňová komise obce s rozšířenou působností, komise pro sociálně-právní ochranu dětí a bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností.

Město je zřizovatelem 39 organizací¹¹. Z toho je 24 příspěvkových organizací (např. Knihovna města Ostravy, Zoologická zahrada Ostrava, Městská nemocnice Ostrava), 13 obchodních společností (např. Dopravní podnik, a. s., Sportovní a rekreační zařízení města Ostravy, s. r. o., OZO Ostrava, s. r. o.) a 2 obecně prospěšné společnosti (MHF Janáčkův Máj, o.p.s., Renarkon, o.p.s.). Městské obvody pak zřizují vlastní příspěvkové organizace, zejména mateřské a základní školy.

3.2 Hospodaření statutárního města Ostravy v letech 2009 – 2011

Statutární město Ostrava i jednotlivé městské obvody hospodaří s vlastními rozpočty. Návrh svého rozpočtu vytváří jak statutární město Ostrava prostřednictvím svého magistrátu, konkrétně odboru financí a rozpočtu, tak i městské obvody prostřednictvím svých úřadů městských obvodů vždy v samostatné působnosti. Rozpočty městských obvodů se vyznačují vysokým podílem přijatých dotací na celkových příjmech. Zastupitelstva městských obvodů musí vždy počkat se schvalováním vlastních rozpočtů až do doby, než bude schválen rozpočet města a tím i dotace pro daný městský obvod. Rozpočet bude dále sledován jako úhrn rozpočtu města a městských obvodů.

K tvorbě rozpočtu města je využívána metoda historická. Tato metoda spočívá v tom, že rozpočet následujícího rozpočtového období se vytváří na základě rozpočtu předchozího rozpočtového období s přihlédnutím k aktuálním potřebám a k rozpočtovému výhledu. Od roku 2010 doznala metodika pro vytváření rozpočtu města určitých změn, a to zejména z důvodu tzv. ekonomické krize a s ní spojeným poklesem plánovaných příjmů v předchozím roce. Tomu se musela přizpůsobit i výdajová stránka rozpočtu, u níž se důkladně posuzovalo, které výdaje jsou nezbytné. Došlo ke změně v propočtu neúčelové dotace městským obvodům, kdy již nebyly použity parametry (počet obyvatel, celková rozloha, rozloha veřejné zeleně a místních komunikací) a pravidelné navyšování koeficientem, došlo ke snížení dotace o 5%. Pro každý následující rok je zpracovávána podrobná metodika k sestavování příjmové i výdajové stránky rozpočtu. Pro rok 2010 byl stanoven pokles výdajů nejméně o 5% oproti rozpočtu roku 2009, což se týkalo městských obvodů a obchodních společností. Pro rok 2011 pak byla opět stanovena výdajová stránka rozpočtu města na úrovni rozpočtu roku 2010

¹¹http://www.epusa.cz/index.php?typ_org=vsechny&sessID=0&id_subjekt=6005&zalozky=zrizovane&platnost_k=0&obec=554821&jazyk=cz

s podrobným zdůvodněním výdajů nad takto stanovenou hranici, které bylo vždy projednáváno ve vedení města.

Statutární město Ostrava hospodaří se třemi mimorozpočtovými fondy. Jde o Fond pro děti ohrožené znečištěním ovzduší, Fond životního prostředí a Fond pro upevnění veřejného pořádku, bezpečnosti a ochrany osob a majetku.

Statutární město Ostrava si nechává přezkoumat své hospodaření nezávislým auditorem. Zprávy o výsledku hospodaření za roky 2009 – 2011 byly schváleny zastupitelstvem města „bez výhrad“.

3.2.1 Rozpočtové určení daní a jeho vliv na příjmy SMO

Rozdělování daňových výnosů se řídí výše zmíněným zákonem o rozpočtovém určení daní účinným od 1.1.2001, který nahradil původní systém poskytování daňových výnosů obcím z 90. let a měl obcím zajistit stabilní příjem z daňových výnosů. Daňové výnosy ze sdílených daní byly rozdělovány na základě počtu obyvatel obce, kdy bylo stanoveno 14 velikostních kategorií s příslušným koeficientem vyjadřujícím podíl na výnosu ze sdílených daní pro obce příslušné kategorie. Od té doby prošel tento zákon několika novelami, z nichž nejvýznamnější vstoupila v účinnost 1.1.2008. Tato novela snížila počet velikostních kategorií ze 14 na 4 a zavedla koeficienty postupných přechodů mezi velikostními kategoriemi. Dále bylo zavedeno kritérium území obce a prostého počtu obyvatel, obojí mělo váhu 3% na sdílení daní. Zbýlých 94% zůstalo pod vlivem koeficientu velikostní kategorie obce. Poslední novelou prošel zákon o RUD k 1.1.2013. Tato novela má zmírnit rozdíly v příjmech mezi největšími a nejmenšími obcemi. Byla změněna váha kritéria území obce z 3 na 10% a zavedeno kritérium počtu žáků MŠ a ZŠ s váhou 7% a snížena váha koeficientu velikostní kategorie obce z 94 na 80%, kritérium prostého počtu obyvatel zůstalo nezměněno. Schéma aktuálního rozdělení RUD platného od 1.1.2013 je k dispozici na webových stránkách MFČR¹². Aktuální kritéria dělení daňových výnosů obcím jsou popsána v předchozí kapitole. V tabulce 3.1 je srovnání odhadovaných příjmů SMO dle parametrů novely zákona o RUD účinné od 1.1.2008 a od 1.1.2013.

¹² http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Schema_RUD_2013-2015.pdf

Tabulka 3.1

Srovnání odhadu příjmů SMO ze sdílených daní před a po novele zákona o RUD k 1.1.2013

	odhad roku 2012 (tis. Kč)	odhad roku 2013 (tis. Kč)
Sdílené daně	5 216 767	5 067 935
výnos na 1 obyvatele	17,4	16,9

Zdroj: MFČR, vlastní zpracování

Z těchto odhadovaných údajů MFČR vyplývá, že změnami v RUD přijde SMO o značnou část daňových příjmů. Za povšimnutí stojí zejména přepočítání příjmů na 1 obyvatele. Od 1.1.2013 by mělo přijít SMO přibližně o 500 Kč na 1 obyvatele, což by znamenalo pokles v daňových příjmech o více než 150 milionů Kč.

SMO dále přerozděluje příjmy ze sdílených daní svým městským obvodům v podobě neúčelových neinvestičních dotací podle vlastních kritérií. Pro rok 2009 byla určena částka dle schváleného rozpočtu 2008 a ta byla vynásobena koeficientem vyjadřujícím rozdíl příjmů z podílů na celostátních výnosech daní ve schváleném rozpočtu pro rok 2008 a návrhu rozpočtu pro rok 2009. Výsledná částka byla stejně jako v předchozích letech rozdělena městským obvodům pomocí kritérií počtu obyvatel s váhou 50%, rozlohy veřejné zeleně s váhou 20%, rozlohy místních komunikací s váhou 20% a celkové rozlohy s váhou 10%. V roce 2010 se již nepoužil princip kritérií, ale byla použita úroveň schváleného rozpočtu roku 2009 zkrácená o 5%. V roce 2011 pak byla použita úroveň schváleného rozpočtu roku 2010. Výjimku tvořily městské obvody, jejichž příjmy nepokryjí povinné výdaje. Dotace u těchto městských obvodů byla stanovena na základě kontroly podle zákona o finanční kontrole.¹³

Daň z přidané hodnoty

DPH je univerzální spotřební daň, která se uvaluje na zboží a služby. Tato daň se zahrnuje do ceny zboží a služeb a platí ji konečný spotřebitel. DPH je upravena zákonem o dani z přidané hodnoty.¹⁴ DPH patří do skupiny nepřímých daní¹⁵ a je stanovena ve dvou sazbách. Základní sazba se vztahuje na všechno zboží a služby kromě zboží a služeb uvedených v příloze č. 1 a 2 zákona o DPH, na které se vztahuje sazba snížená. Vývoj sazeb DPH je uveden v tabulce 3.2.

¹³ zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*, 2008, s. 355

Tabulka 3.2

Vývoj sazeb DPH v období od 1.1.1993 do současnosti

období	základní sazba (%)	snížená sazba (%)
1.1.1993 – 31.12.1994	23	5
1.1.1995 – 30.4.2004	22	5
1.5.2004 – 31.12.2007	19	5
1.1.2008 – 31.12.2009	19	9
1.1.2010 – 31.12.2011	20	10
1.1.2012 – 31.12.2012	20	14
od 1.1.2013	21	15

Zdroj: MFČR, vlastní zpracování

Vlastností daně z přidané hodnoty jako nepřímé daně je značná stabilita, co do výše výnosu. Na rozdíl od skupiny přímých daní, které se rovněž podílejí na daňových příjmech obce a jejich výnos je závislý na ekonomické aktivitě fyzických a právnických osob a tedy na jejich důchodu, je DPH zahrnuta do ceny zboží a služeb a je tedy primárně závislá na spotřebě. Tato vlastnost a vysoké procento podílu na daňových příjmech obce dělá z DPH poměrně pevný základ příjmů obce. V případě SMO dosahuje výnos z DPH až 45% daňových příjmů, jak uvidíme dále ve struktuře daňových příjmů v jednotlivých letech. V tabulce 3.3 jsou uvedeny celostátní výnosy z DPH a jejich rozdělení mezi centrální rozpočet a místní rozpočty v letech 2009 – 2011.

Tabulka 3.3

Rozdělení celostátního výnosu z DPH mezi centrální rozpočet a místní rozpočty (mil. Kč)

	2009	2010	2011
celostátní výnos z DPH	248 120	263 879	269 255
-z toho pro:			
centrální rozpočet	172 111	183 202	186 795
místní rozpočty	76 009	80 677	82 460
-z toho pro SMO	2 568	2 689	2 737

Zdroj: MFČR, vlastní zpracování

3.2.2 Příjmy a výdaje rozpočtu statutárního města Ostravy v roce 2009

Hospodaření města jako úhrnu za město a městské obvody lze vyjádřit v objemu 10 710 731 tis. Kč na straně příjmové a v objemu 11 149 550 tis. Kč na straně výdajové. Rozdíl mezi upraveným rozpočtem a skutečným plněním tvoří snížení příjmů o 337 726 tis. Kč a snížení výdajů o 1 041 612 tis. Kč. Propad oproti plánovaným daňovým a kapitálovým

příjmům byl kompenzován jednak navýšením přijatých dotací a nedaňových příjmů a také byly znatelně upraveny běžné výdaje. Město tedy ve výsledku hospodařilo s deficitem ve výši 438 819 tis. Kč. Tento deficit byl financován zejména z dlouhodobého úvěru z Evropské investiční banky. Dále byly použity zdroje minulého období. V níže uvedené tabulce 3.4 jsou rozepsány jednotlivé příjmy a výdaje rozpočtu schváleného, rozpočtu upraveného, skutečného plnění a jeho procentuelního plnění vůči rozpočtu upravenému. V grafech 3.1 a 3.2 jsou pak znázorněny podíly jednotlivých příjmů a výdajů na rozpočtu města.

Tabulka 3.4

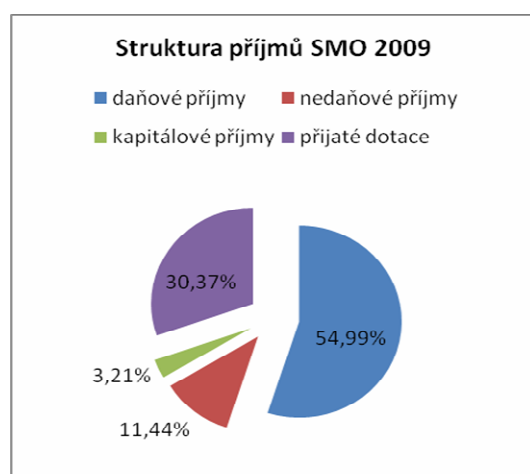
Bilance příjmů a výdajů SMO a jejich plnění v roce 2009

příjmy/výdaje	schválený rozpočet (tis. Kč)	upravený rozpočet (tis. Kč)	skutečné plnění (tis. Kč)	sk. plnění k UR (%)
daňové příjmy	6 751 196	6 276 663	5 889 728	93,8
nedaňové příjmy	950 512	1 078 106	1 224 932	113,6
kapitálové příjmy	901 802	421 075	343 320	81,5
přijaté dotace	1 343 724	3 272 613	3 252 751	99,4
celkové příjmy	9 947 234	11 048 457	10 710 731	96,9
běžné výdaje	7 365 960	9 116 681	8 285 261	90,9
kapitálové výdaje	3 158 553	3 074 481	2 864 289	93,2
celkové výdaje	10 524 513	12 191 162	11 149 550	91,5
Saldo příjmů a výdajů	-577 279	-1 142 705	-438 819	---

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2009, vlastní zpracování

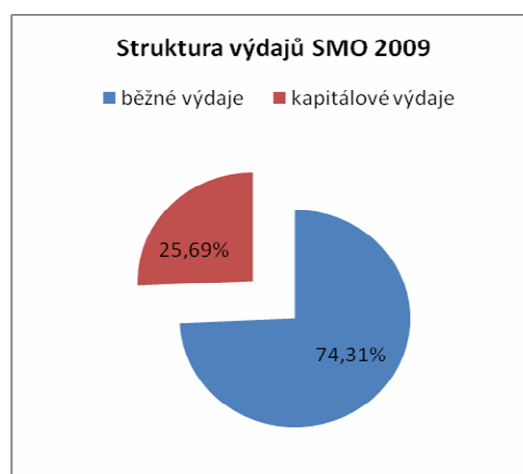
Graf 3.1

Struktura příjmů SMO v roce 2009



Graf 3.2

Struktura výdajů SMO v roce 2009



Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2009, vlastní zpracování

Příjmy rozpočtu města v roce 2009

Největší položku příjmů rozpočtu města jako úhrnu tvoří tradičně příjmy daňové, které v rozpočtové skladbě tvoří skupinu 1. Činí zde částku 5 889 728 tis. Kč a podílejí se na celkových příjmech z 54,99%. Největší část daňových příjmů pak přichází do rozpočtu města z výnosu z daně z přidané hodnoty, a to ve výši 2 567 991 tis. Kč, což činí 43,6% daňových příjmů. V roce 2009 byl zaznamenán propad skutečného plnění oproti upravenému rozpočtu téměř u všech daňových příjmů. V případě příjmů z DPH šlo o pokles o 24 556 tis. Kč. Nejmenší podíl na daňových příjmech mají nezúčtované, neidentifikované a nezařaditelné daňové příjmy ve výši 1 146 tis. Kč, což tvoří pouhé 0,02% daňových příjmů. Podrobněji je struktura daňových příjmů uvedena v následující tabulce 3.5 a její procentuelní vyjádření je pak znázorněno v grafu 3.3, ze kterého je zřejmá významnost příjmů z DPH v daňových příjmech.

Tabulka 3.5

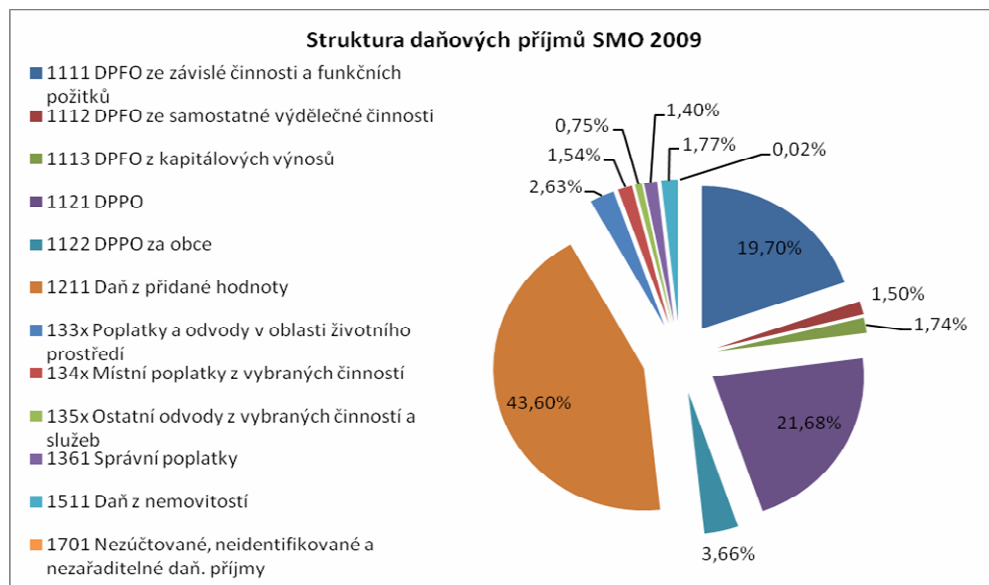
Struktura daňových příjmů SMO v roce 2009

Daňové příjmy	Částka (tis. Kč)	% daň. příjmů
1111 DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků	1 160 332	19,70
1112 DPFO ze samostatné výdělečné činnosti	88 398	1,50
1113 DPFO z kapitálových výnosů	102 573	1,74
1121 DPPO	1 277 180	21,68
1122 DPPO za obce	215 398	3,66
1211 Daň z přidané hodnoty	2 567 991	43,60
133x Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	155 108	2,63
134x Místní poplatky z vybraných činností	90 411	1,54
135x Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	44 195	0,75
1361 Správní poplatky	82 579	1,40
1511 Daň z nemovitostí	104 417	1,77
1701 Nezúčtované, neidentifikované a nezařaditelné daňové příjmy	1 146	0,02

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2009, vlastní zpracování

Graf 3.3

Struktura daňových příjmů SMO v roce 2009



Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2009, vlastní zpracování

Druhé nejvyšší příjmy představuje pro rozpočet města třída 4 – přijaté dotace, a to částkou 3 252 751 tis. Kč. Podílejí se tak na celkových příjmech z 18,11%. Nejvyšší podíl na přijatých dotacích mají neinvestiční transfery od Ministerstva práce a sociálních věcí na výkon státní správy v přenesené působnosti pro agendu příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách¹⁶ ve výši 637 824 tis. Kč a na agendu dávek sociální péče a dávek pomoci v hmotné nouzi ve výši 348 000 tis. Kč. Další významnou část v přijatých dotacích tvoří investiční transfery od Ministerstva průmyslu a obchodu ve výši 464 991 tis. Kč, určené na projekt budování technické infrastruktury vnitřní sítě v Průmyslové zóně Mošnov. Kromě ústředních orgánů státní správy přijalo město nebo jeho městské obvody dotace také například z prostředků Regionu soudržnosti Moravskoslezsko, od Moravskoslezského kraje a ze Státního fondu životního prostředí, Státního fondu dopravní infrastruktury a Státního fondu rozvoje bydlení.

Třetí v řadě podle výše podílu na příjmech je třída 2 – příjmy nedaňové a představují částku 1 224 932 tis. Kč a tím 11,44% z celkových příjmů. Zde má město největší příjem z pronájmu majetku, a to ve výši 691 385 tis. Kč, což tvoří 56,44% nedaňových příjmů. Jde zejména o pronájem movitých věcí.

¹⁶ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Nejmenší podíl na příjmech rozpočtu města má třída 3 – příjmy kapitálové. Přinášejí do rozpočtu města částku 343 320 tis. Kč a ta představuje 3,21% celkových příjmů. Konkrétně se jedná o příjmy z prodeje pozemků, nemovitostí, hmotného dlouhodobého majetku a majetkových podílů. Oproti původně plánovaným výnosům z tohoto prodeje byly ty skutečné naplněny pouze z 38,07%. Projevuje se zde dopad ekonomických faktorů.

Výdaje rozpočtu města v roce 2009

Jak je zřejmé z grafu 3.2, tvoří většinu výdajů města běžné výdaje, a to z 74,31% částkou 8 285 261 tis. Kč. V rozpočtové skladbě zauímají běžné výdaje pozici v 5. třídě, v níž tvoří největší položku neinvestiční transfery podnikatelským subjektům ve výši 1 330 711 tis. Kč a neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím ve výši 1 276 536 tis. Kč. Další významné položky běžných výdajů tvoří sociální dávky, nákup služeb nebo platy zaměstnanců.

Kapitálové výdaje tvoří 25,69% z celkových výdajů částkou 2 864 289 tis. Kč. V rozpočtové skladbě jim patří třída 6. Nejvyšší položku zde jednoznačně tvoří budovy, haly a stavby v částce 1 818 147 tis. Kč. Dalšími významnějšími položkami pak jsou investiční transfery obcím ve výši 494 345 tis. Kč a investiční transfery příspěvkovým organizacím v částce 162 618 tis. Kč. Ostatní položky nedosahují částky 100 000 tis. Kč.

3.2.3 Příjmy a výdaje rozpočtu statutárního města Ostravy v roce 2010

Hospodaření města jako úhrnu za město a městské obvody v roce 2010 lze vyjádřit v objemu 10 922 767 tis. Kč na příjmové straně a v objemu 11 703 337 tis. Kč na straně výdajové. Rozdíl mezi upraveným rozpočtem a skutečným plněním je tvořen snížením plánovaných příjmů o 151 124 tis. Kč a snížením plánovaných výdajů o 834 394 tis. Kč. Toto bylo způsobeno zejména nenaplněním daňových a kapitálových příjmů oproti plánovaným hodnotám. Město tedy hospodařilo oproti původně plánovanému přebytku s deficitem ve výši 780 570 tis. Kč. V níže uvedené tabulce 3.6 můžeme sledovat dílčí příjmy a výdaje rozpočtu schváleného, rozpočtu upraveného, skutečného plnění a jeho procentuelního plnění vůči rozpočtu upravenému. V grafech 3.4 a 3.5 jsou pak znázorněny procentuelní podíly jednotlivých příjmů a výdajů na rozpočtu města.

Tabulka 3.6

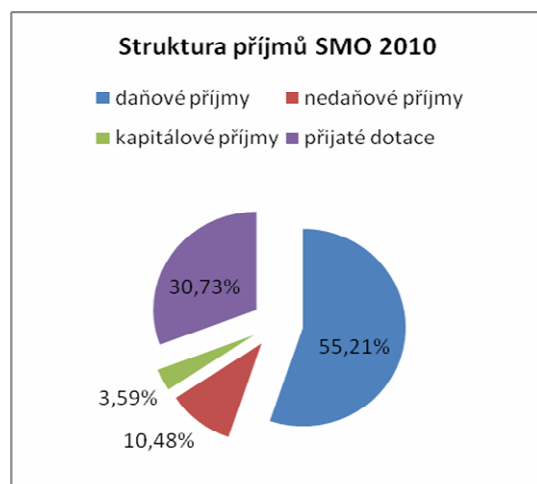
Bilance příjmů a výdajů SMO a jejich plnění v roce 2010

příjmy/výdaje	schválený rozpočet (tis. Kč)	upravený rozpočet (tis. Kč)	skutečné plnění (tis. Kč)	sk. plnění k UR (%)
daňové příjmy	6 169 570	6 385 032	6 030 344	98,1
nedaňové příjmy	906 840	926 335	1 144 684	123,6
kapitálové příjmy	332 993	393 422	391 605	99,5
přijaté dotace	1 195 648	3 369 102	3 356 134	99,6
celkové příjmy	8 605 051	11 073 891	10 922 767	98,6
běžné výdaje	6 994 600	9 722 974	9 164 392	94,3
kapitálové výdaje	1 482 846	2 814 757	2 538 945	90,2
celkové výdaje	8 477 446	12 537 731	11 703 337	93,3
schodek(-) / přebytek (+)	+127 605	-1 463 840	-780 570	---

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2010, vlastní zpracování

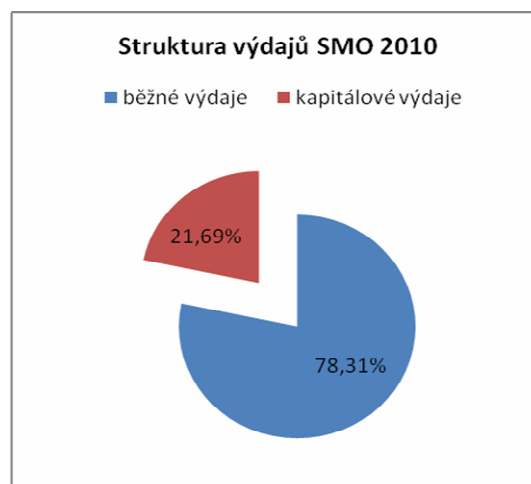
Graf 3.4

Struktura příjmů SMO v roce 2010



Graf 3.5

Struktura výdajů SMO v roce 2010



Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2010, vlastní zpracování

Příjmy rozpočtu města v roce 2010

Na příjmech rozpočtu města jako úhrnu se opět nejvíce podílí příjmy daňové, a to částkou 6 030 344 tis. Kč. Tvoří tím 55,21% celkových příjmů. Jejich základ tvoří příjmy z daně z přidané hodnoty částkou 2 688 616 tis. Kč a představují 44,58% daňových příjmů. Na rozdíl od většiny ostatních složek daňových příjmů, u nichž se očekávání upraveného rozpočtu nenaplnila, zaznamenaly příjmy z DPH ve skutečném plnění oproti upravenému rozpočtu nárůst o 85 904 tis. Kč. Na toto mělo do jisté míry vliv i zvýšení sazeb DPH od 1.1.2010. Nejméně přispívá do daňových příjmů výnos ze správních poplatků částkou 68 598

tis. Kč a tvoří tím pouze 1,14% daňových příjmů. Detailněji lze složení daňových příjmů zjistit v níže uvedené tabulce 3.7 a z následujícího grafu 3.6.

Tabulka 3.7

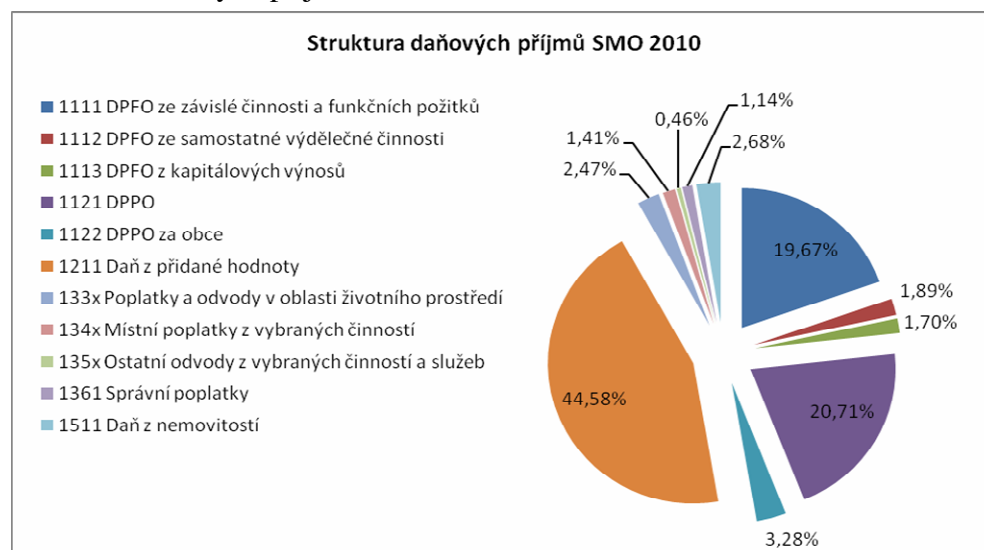
Struktura daňových příjmů SMO v roce 2010

Daňové příjmy	Částka (tis. Kč)	% daň. příjmů
1111 DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků	1 186 106	19,67
1112 DPFO ze samostatné výdělečné činnosti	114 231	1,89
1113 DPFO z kapitálových výnosů	102 437	1,70
1121 DPPO	1 248 757	20,71
1122 DPPO za obce	197 860	3,28
1211 Daň z přidané hodnoty	2 688 616	44,58
133x Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	148 981	2,47
134x Místní poplatky z vybraných činností	85 054	1,41
135x Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	27 817	0,46
1361 Správní poplatky	68 598	1,14
1511 Daň z nemovitostí	161 886	2,68

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2010, vlastní zpracování

Graf 3.6

Struktura daňových příjmů SMO v roce 2010



Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2010, vlastní zpracování

Přijaté dotace, spadající do 4. třídy rozpočtové skladby, zaujímají druhou pozici co do velikosti podílu na celkových příjmech rozpočtu města. S částkou 3 356 134 tis. Kč představují 30,73% celkových příjmů. Nejvíce se na této třídě podílí neinvestiční transfery Ministerstva práce a sociálních věcí na výkon státní správy v přenesené působnosti pro již

zmiňované agendy příspěvku na péči částkou 643 872 tis. Kč a dávek pomoci v hmotné nouzi ve výši 360 000 tis. Kč. Jako příklad investiční dotace můžeme uvést další část prostředků od Ministerstva průmyslu a obchodu ve výši 59 890 tis. Kč na již zmíněný projekt v Průmyslové zóně Mošnov. Další přijaté dotace pocházejí například z rozpočtu Moravskoslezského kraje, ze Státního fondu životního prostředí, Státního fondu dopravní infrastruktury, Státního fondu rozvoje bydlení a Státního fondu kinematografie. Za zmínku také stojí prostředky získané prostřednictvím Finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru a norských fondů ve výši 8 609 tis. Kč na rekonstrukci pavilonu hrochů ZOO Ostrava a na multifunkční hřiště ZŠ Jugoslávská.

Třetí největší příjem rozpočtu města tvoří nedaňové příjmy, které činí 1 144 684 tis. Kč, což představuje 10,48% celkových příjmů. V roce 2010 stouplo jejich skutečné plnění o 218 349 tis. Kč oproti upravenému rozpočtu a tím byly nedaňové příjmy plněny na 123,6% upraveného rozpočtu. Tento nárůst způsobily vratky prostředků, které byly předfinancovány z úvěru EIB. Hlavní složkou nedaňových příjmů jsou příjmy z pronájmu majetku a činí částku 690 150 tis. Kč a podíl 60,29% nedaňových příjmů. Nejméně se na této skupině příjmů podílejí přijaté splátky půjčených prostředků částkou 8 719 tis. Kč a tvoří 0,76% nedaňových příjmů.

Nejmenší měrou se na příjmech rozpočtu podílejí příjmy kapitálové částkou 391 605 tis. Kč. Tato částka tvoří 3,59% celkových příjmů a většina prostředků pochází z prodeje dlouhodobého majetku. Zde byl upravený rozpočet splněn téměř v plném rozsahu i přesto, že „magistrátní rozpočet“ byl v této třídě splněn z 48,5%, avšak rozpočty městských obvodů splnily své plány kapitálových příjmů až na 129,6%. Důvodem byla realizace prodeje bytů.

Výdaje rozpočtu města v roce 2010

Běžné výdaje tvoří částkou 9 164 392 tis. Kč podíl 78,31% z celkových výdajů. Na rozdíl od roku 2009 se hlavní položky změnily. V roce 2010 tvořily největší část běžných výdajů neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím v částce 1 213 395 tis. Kč a tvořily tak 13,24% běžných výdajů. Další výraznou položkou běžných výdajů byl nákup služeb ve výši 1 013 917 tis. Kč a tvořil tak 11,06% běžných příjmů. V roce 2010 se výrazně zvýšily výdaje na dopravní územní obslužnost a činily 1 003 440 tis. Kč, což představuje 10,95% běžných výdajů, šlo však jen o odlišné účtování a v absolutních hodnotách se výše těchto výdajů nezměnila. Další významné položky tvoří tradičně sociální dávky, neinvestiční transfery obcím a platy zaměstnanců.

Kapitálové výdaje v roce 2010 činí částku 2 538 945 tis. Kč a podíl 21,69% na celkových příjmech. Stejně jako v roce 2009 byla nejvýraznější položka budovy, haly stavby ve výši 1 444 075 tis. Kč a představovala 56,88% kapitálových výdajů. Dále pak investiční transfery obcím ve výši 601 220 tis. Kč a investiční transfery příspěvkovým organizacím ve výši 148 150 tis. Kč.

3.2.4 Příjmy a výdaje rozpočtu statutárního města Ostravy v roce 2011

Hospodaření města jako úhrnu za město a městské obvody v roce 2011 lze vyjádřit v objemu 10 974 071 tis. Kč na straně příjmové a v objemu 10 615 497 tis. Kč na straně výdajové. Oproti upravenému rozpočtu dosáhlo skutečné plnění 98,13%. Rozdíl mezi upraveným rozpočtem a skutečným plněním tvoří snížení příjmů o 18 700 tis. Kč a snížení výdajů o 899 039 tis. Kč. Snížení příjmů bylo zapříčiněno nižším plněním daňových příjmů a kapitálových příjmů oproti plánovaným hodnotám. Snížení výdajů způsobily vratky z předfinancování EIB a také to, že nebyly realizovány všechny plánované projekty. Oproti plánovanému deficitu ve výši 559 165 tis. Kč tedy došlo k přebytkovému hospodaření, a to ve výši 358 574 tis. Kč. V níže uvedené tabulce 3.8 jsou rozepsány jednotlivé příjmy a výdaje rozpočtu schváleného, rozpočtu upraveného, skutečného plnění a jeho procentuelního plnění vůči rozpočtu upravenému. V grafech 3.7 a 3.8 jsou pak znázorněny podíly jednotlivých příjmů a výdajů na rozpočtu města.

Tabulka 3.8

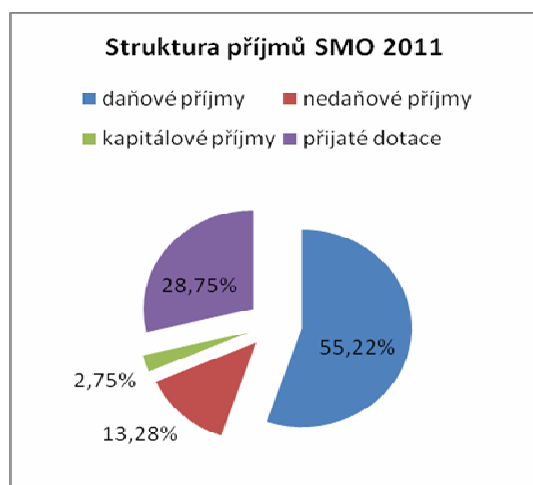
Bilance příjmů a výdajů SMO a jejich plnění v roce 2011

příjmy/výdaje	schválený rozpočet (tis. Kč)	upravený rozpočet (tis. Kč)	skutečné plnění (tis. Kč)	plnění k UR (%)
daňové příjmy	6 067 626	6 175 164	6 059 528	98,1
nedaňové příjmy	919 318	1 307 456	1 457 718	111,5
kapitálové příjmy	403 447	320 272	301 605	94,2
přijaté dotace	1 199 936	3 152 479	3 155 220	100,1
celkové příjmy	8 590 327	10 955 371	10 974 071	100,2
běžné výdaje	7 059 047	9 447 348	8 681 520	91,9
kapitálové výdaje	1 621 443	2 067 188	1 933 977	93,6
celkové výdaje	8 680 490	11 514 536	10 615 497	92,2
schodek(-) / přebytek (+)	-90 163	-559 165	+358 574	---

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2011, vlastní zpracování

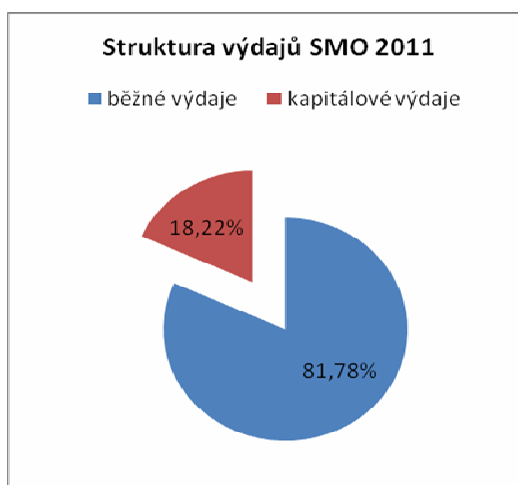
Graf 3.7

Struktura příjmů SMO v roce 2011



Graf 3.8

Struktura výdajů SMO v roce 2011



Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2011, vlastní zpracování

Příjmy rozpočtu města v roce 2011

Největší podíl na příjmech rozpočtu města jako úhrnu tvoří příjmy daňové. V roce 2011 dosahují výše 6 059 528 tis. Kč a tvoří 55,22% celkových příjmů. V daňových příjmech dominuje výnos z daně z přidané hodnoty částkou 2 737 091 tis. Kč a tím tvoří podíl na daňových příjmech 45,17%. Skutečné plnění příjmů z DPH zaznamenalo v roce 2011 opět nárůst oproti upravenému rozpočtu, a to o 48 040 tis. Kč. Nejméně přispívá do daňových příjmů položka ostatní odvody z vybraných činností a služeb v částce 10 049 tis. Kč s 0,31% daňových příjmů. Složení daňových příjmů je uvedeno v následující tabulce 3.9 a v grafu 3.9.

Tabulka 3.9

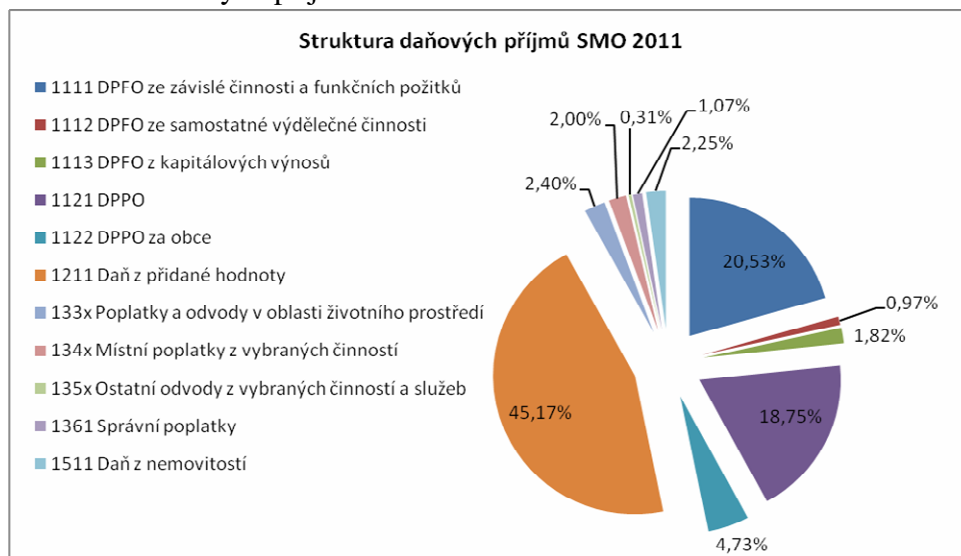
Struktura daňových příjmů SMO v roce 2011

Daňové příjmy	Částka (tis. Kč)	% daň. příjmů
1111 DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků	1 244 051	20,53
1112 DPFO ze samostatné výdělečné činnosti	58 603	0,97
1113 DPFO z kapitálových výnosů	110 213	1,82
1121 DPPO	1 135 927	18,75
1122 DPPO za obce	286 365	4,73
1211 Daň z přidané hodnoty	2 737 091	45,17
133x Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	145 615	2,40
134x Místní poplatky z vybraných činností	121 346	2,00
135x Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	19 049	0,31
1361 Správní poplatky	64 813	1,07
1511 Daň z nemovitostí	136 455	2,25

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2011, vlastní zpracování

Graf 3.9

Struktura daňových příjmů SMO v roce 2011



Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2011, vlastní zpracování

Druhou nejvyšší částku přinášejí do rozpočtu přijaté dotace. Částka 3 155 220 tis. Kč tvoří 28,75% celkových příjmů. Největší část tvoří neinvestiční transfery Ministerstva práce a sociálních věcí na výkon státní správy v přenesené působnosti pro agendy příspěvku na péči částkou 577 055 tis. Kč a dávek pomoci v hmotné nouzi částkou 453 000 tis. Kč. Za investiční dotace jmenujme dotaci ve výši 102 790 tis. Kč od Ministerstva průmyslu a obchodu na pokračování projektu v průmyslové zóně Mošnov. Naopak nejmenší podíl na příjmech v této třídě mají investiční transfery ze státních fondů v částce 9 881 tis. Kč, které obdržely pouze městské obvody. Jednalo se o Státní fond životního prostředí, Státní fond rozvoje bydlení a Státní fond kinematografie. SMO obdrželo dotace jednak od ústředních orgánů státní správy a státních fondů a dále pak od Moravskoslezského kraje a Regionu soudržnosti Moravskoslezsko. Z prostředků Regionu soudržnosti Moravskoslezsko získalo město dotaci na přístavbu alternativní scény divadla loutek. V roce 2011 opět získalo město prostředky z Finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru a norských fondů, a to ve výši 26 348 tis. Kč na rekonstrukci pavilonu hrochů ZOO Ostrava a na multifunkční hřiště ZŠ Porubská a ZŠ Ukrajinská.

Další v pořadí jsou nedaňové příjmy. V roce 2011 činí částku 1 457 718 tis. Kč a tím tvoří podíl 13,28% celkových příjmů. Nárůst nedaňových příjmů způsobily, stejně jako v roce 2010, vratky prostředků předfinancovaných z úvěru EIB. Největší podíl nedaňových příjmů tvoří příjmy z pronájmu majetku ve výši 737 631 tis. Kč a činí tak 50,60% nedaňových příjmů. Jedná se zejména o příjmy z nájmu movitých věcí ve výši 288 982 tis. Kč. Dále pak

jde o příjmy z nájmu pozemků a ostatních nemovitostí nebo z pronájmu kolektorů a reklamních ploch. Výraznými položkami jsou dále přijaté splátky půjčených prostředků ve výši 155 695 tis. Kč a příjmy z vlastní činnosti ve výši 133 435 tis. Kč. Nejméně se na nedaňových příjmech podílí položka odvody přebytků organizací s přímým vztahem částkou 21 659 tis. Kč podílející se na nedaňových příjmech 1,49%.

Nejmenší součástí příjmů jsou příjmy kapitálové. Jejich výše 301 605 tis. Kč odpovídá podílu 2,75% celkových příjmů. Hlavní položkou v kapitálových příjmech jsou příjmy z prodeje dlouhodobého majetku ve výši 245 710 tis. Kč a podílejí se na nich ze tří čtvrtin městské obvody a z jedné čtvrtiny město. Dále tato třída v roce 2011 zahrnuje příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů města ve výši 55 132 tis. Kč a ostatní kapitálové příjmy ve výši 763 tis. Kč.

Výdaje rozpočtu města v roce 2011

Běžné výdaje v roce 2011 představuje částka 8 681 520 tis. Kč a tím tvoří 81,78% celkových výdajů SMO. Oproti upravenému rozpočtu došlo ke snížení běžných výdajů o 765 828 tis. Kč. Největší podíl na běžných výdajích mají neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím ve výši 1 294 195 tis. Kč a tvoří 13,70%. Dalšími podstatnými výdaji v této třídě dosahujícími miliardových částek jsou výdaje na dopravní územní obslužnost ve výši 1 036 039 tis. Kč a sociální dávky ve výši 1 035 533 tis. Kč. Z dalších vysokých výdajů je třeba zmínit také nákup služeb v částce 919 115 tis. Kč, platy zaměstnanců v pracovním poměru v částce 845 929 tis. Kč a neinvestiční transfery obcím v částce 780 146 tis. Kč.

Kapitálové výdaje tvoří v roce 2011 částkou 1 933 977 tis. Kč podíl 18,22% na celkových výdajích. Největší položkou jsou jako každoročně budovy, haly a stavby ve výši 1 073 619 tis. Kč, což tvoří 55,51% kapitálových výdajů. Dalšími významnými položkami kapitálových výdajů jsou investiční transfery obcím v částce 205 186 tis. Kč, investiční transfery příspěvkovým organizacím v částce 165 345 tis. Kč a investiční půjčené prostředky v částce 161 591 tis. Kč.

4 Zhodnocení hospodaření Statutárního města Ostravy se zaměřením na výběr daně z přidané hodnoty

Pro zhodnocení hospodaření statutárního města Ostravy jsem k analyzovaným rokům 2009 – 2011 přidala v této kapitole pro srovnání údaje skutečného plnění rozpočtu z let 2007 a 2008, a to zejména proto, aby byl zřejmý rozdíl minulých let z důvodu změny v rozpočtovém určení daní, změn v sazbách DPH a obecně změn spojených se světovou ekonomickou krizí.

Z níže uvedené tabulky 4.1 je zřejmé, že oproti letům 2007 a 2008, kdy docházelo k nárůstu příjmů i výdajů a rozpočet města byl přebytkový, tak v roce 2009 výrazně poklesly příjmy a zároveň vzrostly výdaje. Toto zřejmě způsobila ekonomická krize šířící se celou Evropou. Vrcholem této krize byl právě rok 2009. Pro statutární město Ostravu to znamenalo téměř miliardový pokles daňových příjmů. Kapitálové příjmy také zaznamenaly mírný pokles a to zejména z důvodu propadu trhu s nemovitostmi zapříčiněným již zmíněnou ekonomickou krizí. Na druhé straně rok 2009 znamenal pro rozpočet města nárůst nedaňových příjmů přibližně o 150 milionů Kč (zapojování vratek z předfinancování akcí EIB) a nárůst přijatých dotací o téměř 320 milionů Kč. V celkovém součtu to znamenalo deficitní hospodaření města v roce 2009.

V roce 2010 došlo k mírnému nárůstu daňových a kapitálových příjmů a přijatých dotací a k mírnému poklesu nedaňových příjmů. Zároveň však došlo k výraznějšímu navýšení běžných výdajů, což ve výsledku znamenalo deficitní hospodaření města oproti původně plánovanému přebytku.

V roce 2011 se daňové příjmy stabilizovaly a pohybovaly se na své úrovni v roce předchozím. Došlo také k mírnému nárůstu nedaňových příjmů a k mírnému poklesu kapitálových příjmů a přijatých dotací. Došlo však také k více než miliardovému poklesu výdajů a proto město ve výsledku hospodařilo s přebytkem oproti původně plánovanému deficitu.

V níže uvedené tabulce 4.1 je znázorněno srovnání všech příjmů a výdajů SMO v letech 2007 – 2011 včetně deficitu či přebytku. V grafu 4.1 je pak znázorněn vývoj výsledku hospodaření SMO v letech 2007 – 2011. Je zde zřejmý velký propad v roce 2009, který má na svědomí světová ekonomická krize a s ní spojený pokles příjmů a nárůst výdajů. Hlubší propad deficitu v roce 2010 je způsoben spíše zvýšenými výdaji.

Tabulka 4.1

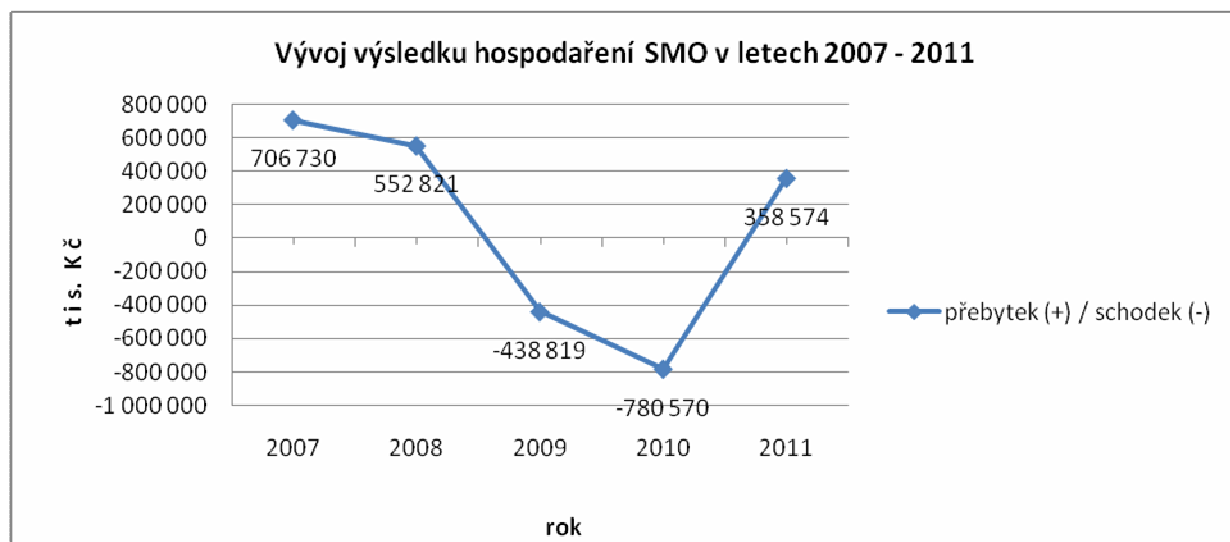
Příjmy a výdaje SMO v letech 2007 – 2011 (v tis. Kč)

	2007	2008	2009	2010	2011
Daňové příjmy	6 524 018	6 813 546	5 889 728	6 030 344	6 059 528
Nedaňové příjmy	1 000 661	1 073 053	1 224 932	1 144 684	1 457 718
Kapitálové příjmy	522 156	419 980	343 320	391 604	301 605
Přijaté dotace	2 915 265	2 934 849	3 252 613	3 356 134	3 155 220
Příjmy celkem	10 962 100	11 241 428	10 710 731	10 922 766	10 974 071
Běžné výdaje	7 877 000	8 176 110	8 285 261	9 164 392	8 681 520
Kapitálové výdaje	2 378 370	2 512 497	2 864 289	2 538 945	1 933 977
Výdaje celkem	10 255 370	10 688 607	11 149 550	11 703 337	10 615 497
Deficit (-) / přebytek (+)	+706 730	+552 821	-438 819	-780 571	+358 574

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2007 – 2011, vlastní zpracování

Graf 4.1

Vývoj výsledku hospodaření SMO v letech 2007 - 2011



Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2007 – 2011, vlastní zpracování

4.1 Příjmy statutárního města Ostravy v letech 2007 – 2011

V období 2007 – 2011 se výše celkových příjmů SMO pohybovala v rozmezí od 10 710 731 tis. Kč do 10 974 071 tis. Kč. V grafu 4.2 je pak znázorněn vývoj všech příjmových tříd skutečného plnění rozpočtu SMO v letech 2007 – 2011. Z tohoto grafu je zřejmé, jakou váhu mají jednotlivé příjmové třídy v celkových příjmech SMO a jaký vliv měl na vývoj příjmů, zejména daňových, rok 2009 označovaný za vrchol světové ekonomické krize.

Křivka představující daňové příjmy poměrně věrně kopíruje tvar křivky celkových příjmů. V souvislosti s objemem těchto prostředků se potvrzuje zásadní postavení daňových příjmů v rozpočtu SMO.

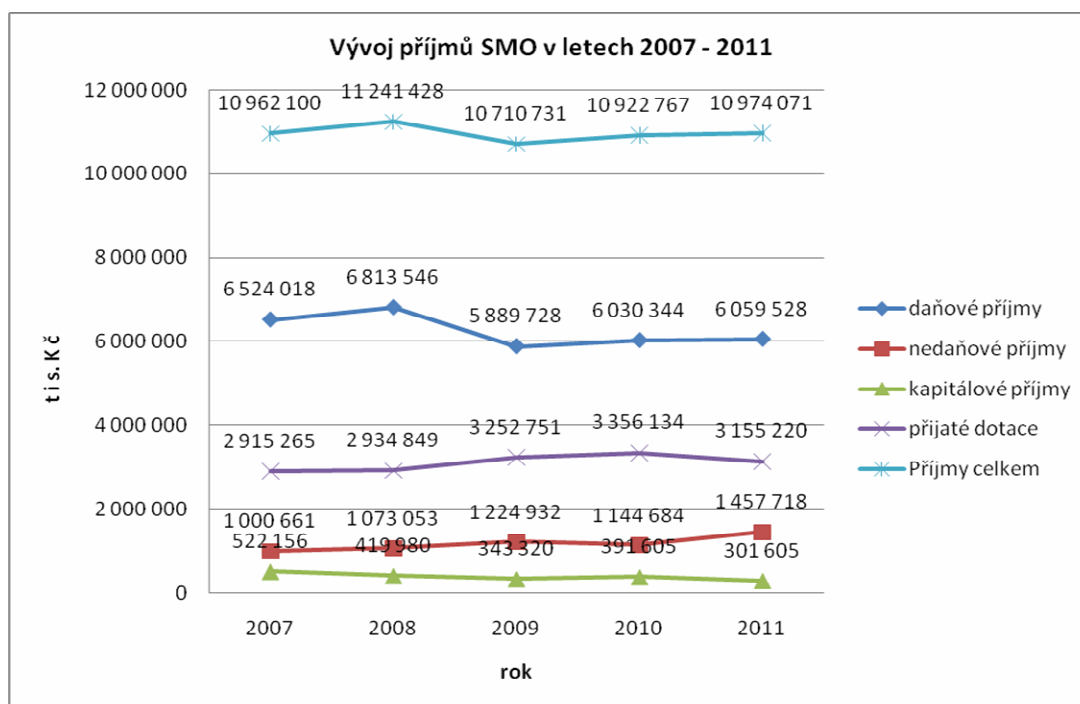
Křivka přijatých dotací představujících druhý nejvyšší příjem SMO má dlouhodobě vzestupný charakter kromě posledního sledovaného roku. Přijaté dotace nebyly kritickým rokem 2009 dotčeny, co do objemu prostředků.

Křivka nedaňových příjmů se pohybuje v poměrně stabilní hladině s mírně rostoucí tendencí. Větší výkyvy v této třídě způsobuje zejména zapojování vratek prostředků předfinancovaných z úvěru EIB.

Kapitálové příjmy mají v objemu celkových příjmů dlouhodobě nejmenší podíl. Křivka kapitálových příjmů má v tomto pětiletém horizontu s výjimkou roku 2010, kdy byl realizován prodej bytů, sestupný charakter.

Graf 4.2

Vývoj příjmů SMO v letech 2007 – 2011



Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2007 – 2011, vlastní zpracování

4.1.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy SMO jsou dlouhodobě nejvyšší součástí celkových příjmů. V letech 2009 – 2011 se jejich výše pohybovala s rostoucí tendencí v rozmezí 5 889 728 tis. Kč a 6 059 528 tis. Kč a tím tvořily v rozmezí několika desetín podíl 55% celkových příjmů. V následující tabulce 4.2 je uvedena struktura daňových příjmů ve sledovaném období let 2007 – 2011. Pro srovnání v procentuelním vyjádření je pak tabulka struktury daňových příjmů v letech 2007 – 2011 k dispozici v příloze č. 1.

Tabulka 4.2

Struktura daňových příjmů SMO v letech 2007 – 2011

Daňové příjmy	2007	2008	2009	2010	2011
	Částka (tis. Kč)	Částka (tis. Kč)	Částka (tis. Kč)	Částka (tis. Kč)	Částka (tis. Kč)
DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků	1 378 574	1 246 558	1 160 332	1 186 106	1 244 051
DPFO ze SVČ	192 714	204 454	88 398	114 231	58 603
DPFO z kapitál. výnosů	88 290	105 896	102 573	102 437	110 213
DPPO	1 603 190	1 843 792	1 277 180	1 248 757	1 135 927
DPPO za obce	312 594	233 978	215 398	197 860	286 365
DPH	2 428 455	2 634 434	2 567 991	2 688 616	2 737 091
Poplatky a odvody v oblasti ŽP	153 662	165 600	155 108	148 981	145 615
Místní poplatky z vybraných činností	96 102	102 566	90 411	85 054	121 346
Ostatní odvody z vybr. činností a služeb	38 426	44 809	44 195	27 817	19 049
Správní poplatky	117 052	116 745	82 579	68 598	64 813
Daň z nemovitostí	114 462	113 319	104 417	161 886	136 455
Nezúčt., neidentif. a nezařadit. daň. příjmy	497	1 397	1 146	0	0

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2009 – 2011, vlastní zpracování

Z tabulky 4.2 lze vysledovat vývoj jednotlivých složek daňových příjmů. Kupříkladu se podívejme na vývoj výnosu ze dvou daní, jejichž podíl na daňových příjmech je nejvyšší hned po příjmu z DPH. Jde o DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků a DPPO. Zatímco výnos první jmenované daně od svého minima v roce 2009 průběžně stoupá, výnos DPPO naopak vrcholil v roce 2008 a ve sledovaném období zaznamenává pokles. V případě DPPO je jednou z příčin snížení sazby této daně z 21% v roce 2008 na 20% v roce 2009 a 19% v roce 2010 a 2011. Tyto tři jmenované daně tvoří podíl na daňových příjmech SMO téměř

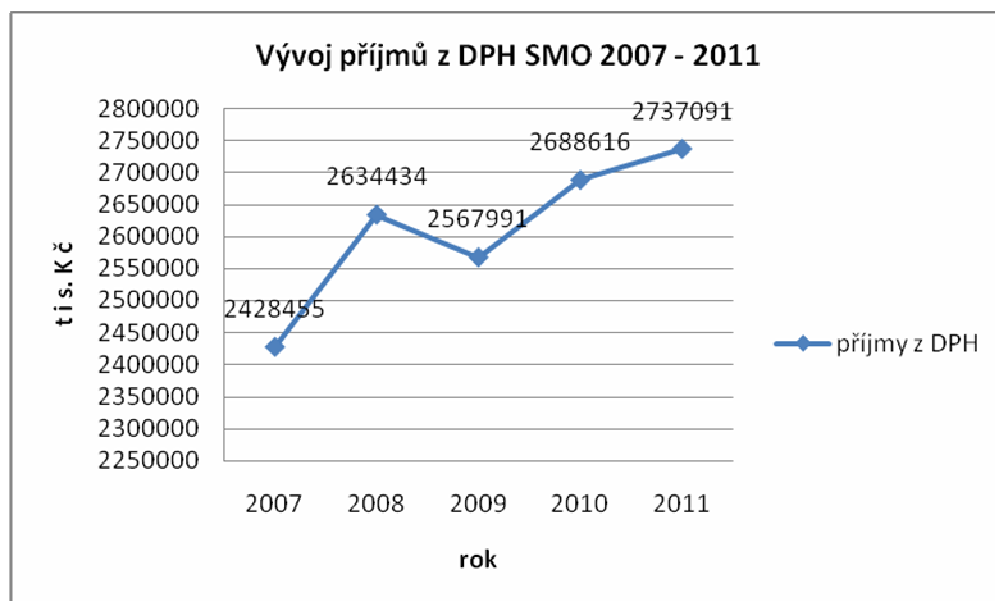
85%. Z ostatních složek daňových příjmů zmiňme DPFO ze SVČ, jejíž výnos klesl v roce 2011 oproti roku 2010 téměř na polovinu nebo místní poplatky z vybraných činností, jejichž výnos v roce 2011 oproti roku 2010 téměř o polovinu stoupl. Je potřeba upozornit také na daň z nemovitosti, jež je výlučným příjmem městských obvodů a jejíž výnos stoupl v roce 2010 oproti roku 2009 o polovinu. V tomto případě to bylo způsobeno změnou sazeb této daně.

Daň z přidané hodnoty

Příjem z DPH je dominantní součástí daňových příjmů SMO a podíl na nich dosahoval v období let 2007 – 2011 částek od 2 428 455 tis. Kč do 2 737 091 tis. Kč a podílu 37,22 – 45,17% daňových příjmů. V níže uvedené tabulce 4.3 je znázorněn vývoj příjmů z DPH v období 2007 – 2011.

Graf 4.3

Vývoj příjmů z DPH SMO v letech 2007 – 2011 (tis. Kč)



Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2007 – 2011, vlastní zpracování

Příjmy z DPH mají vzestupný charakter s výjimkou kritického roku 2009, kdy došlo k výraznějšímu poklesu. Ve vývoji příjmu z DPH je však důležité zmínit i další faktory ovlivňující tyto příjmy. Prvním z nich jsou změny v sazbách DPH, což mělo vliv na samotný výběr DPH státem. Vývoj sazeb DPH je uveden v tabulce 3.2, podle níž se zvyšovaly sazby DPH z 5 a 19% v roce 2007, přes 9 a 19% v roce 2008 a 2009 po 10 a 20% v roce 2010 a 2011. Zvyšování sazeb DPH pak probíhá i v následujících letech až po sazby 15 a 21% v roce

2013. Zvýšení sazeb však nemusí nutně znamenat také vyšší výnos z této daně. Druhým faktorem je novelizace zákona o RUD. Novely tohoto zákona přinášejí změny v přerozdělování daňových výnosů ze sdílených daní, a to zejména v přesunu těchto příjmů od velkých měst směrem k malým obcím. Ostrava tak přichází o část svých příjmů. Na druhou stranu se procentní podíly zvyšují a do obecních rozpočtů se přerozděluje více finančních prostředků. Ve výsledku znamená tento vývoj pro SMO růst příjmů z DPH ve sledovaném období. V roce 2012 již však došlo k poklesu příjmů z DPH a to na úroveň roku 2009 a jiný vývoj se neočekává ani v roce 2013.

4.1.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy se pohybovaly v období 2007 – 2011 v částkách od 1 000 661 tis. Kč do 1 457 718 tis. Kč a tím tvořily podíl na celkových příjmech v rozmezí od 9,13 do 13,28%. Tento druh příjmů může město ovlivnit vlastní aktivitou nejvíce. V následující tabulce 4.3 je zobrazen vývoj vybraných nedaňových příjmů SMO v letech 2007 – 2011.

Tabulka 4.3

Vývoj vybraných nedaňových příjmů SMO v letech 2007 – 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
nedaňové příjmy celkem	1 000 661	1 073 053	1 224 932	1 144 684	1 457 718
z toho např.:					
příjmy z pronájmu majetku	534 160	567 655	691 385	690 150	737 631
příjmy z úroků	99 590	157 524	94 135	61 712	59 969
příjmy z vlastní činnosti	71 662	80 891	80 451	121 176	133 435
Odvody přebytků org. s přímým vztahem	20 034	11 067	13 330	17 687	21 659
ostatní nedaňové příjmy	136 768	140 511	146 962	45 620	54 568
přijaté splátky půjčených prostředků	49 601	42 809	66 719	8 719	155 695

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2007 – 2011, vlastní zpracování

Hlavní složkou jsou příjmy z pronájmu majetku, mají rostoucí charakter a tvoří stabilně podíl 50 – 60% nedaňových příjmů. Nejvíce prostředků pak pochází z pronájmu movitých věcí a ve sledovaném období se pohybuje mezi 270 a 300 mil. Kč. Dále jde například o pronájem bytových jednotek, reklamních ploch a kolektorů, pozemků a ostatních nemovitostí. Další stabilní součástí nedaňových příjmů jsou příjmy z vlastní činnosti. Tento

příjem má rostoucí charakter a to zejména v letech 2010 a 2011. Toto navýšení příjmů způsobily zejména příjmy za využívání a zneškodňování separovaného odpadu. Příjmy z úroků byly, co do výše výnosu, na vrcholu v roce 2008, poté výrazně poklesly a sestupnou tendenci si držely v celém sledovaném období. Hlavní složkou příjmů z úroků byly úroky uměřovacího fondu a dále pak také běžné úročení. Příjmy z odvodů přebytků organizací s přímým vztahem byly v tomto pětiletém horizontu na svém minimu v roce 2008 a ve sledovaném období pak měly rostoucí charakter. Jedná se zejména o odvody přebytků příspěvkových organizací. Nedaňové příjmy jsou stabilní součástí rozpočtu města a výkyvy v nich ve sledovaném období jsou způsobeny zapojováním vratek z předfinancování akcí EIB.

4.1.3 Kapitálové příjmy

Základem kapitálových příjmů jsou stabilně příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Jak je zřejmé z tabulky 4.4, podílejí se na kapitálových příjmech více než z 90% kromě roku 2011, kdy tvořily 81,5%. Vývoj těchto příjmů postupně klesá s výjimkou roku 2010, kdy byl nárůst příjmů způsoben již zmíněným prodejem bytů. Příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů nemají charakter stabilního příjmu a zaznamenaly větší nárůst pouze v roce 2011, kdy došlo ke snížení základního kapitálu u 4 obchodních společností s 100% majetkovým podílem města. SMO tím získalo do rozpočtu 55 000 tis. Kč. Částka 132 tis. Kč pak byla likvidačním zůstatkem zaniklé obchodní společnosti. Ostatní kapitálové příjmy se pohybují v nižších částkách a představují přijaté dary a příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku nebo nezařazené investiční příjmy.

Tabulka 4.4

Vývoj vybraných kapitálových příjmů SMO v letech 2007 – 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
kapitálové příjmy celkem	522 156	419 918	343 320	391 605	301 605
z toho např.:					
příjmy z prodeje dlouhodobého majetku	477 636	413 650	324 528	383 043	245 710
ostatní kapitálové příjmy	3 513	6 321	7 792	8 562	763
příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů	41 006	9	11 000	0	55 132

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2007 – 2011, vlastní zpracování

4.1.4 Přijaté dotace

Přijaté dotace tvoří dlouhodobě druhé nejvyšší příjmy města a v období let 2007 – 2011 se podílí na jeho rozpočtu v rozmezí 26,11 a 30,73%. SMO obdrželo ve tomto období dotace jednak od ústředních orgánů státní správy a dále také ze Státního fondu životního prostředí, Státního fondu rozvoje bydlení, Státního fondu kinematografie, Státního fondu dopravní infrastruktury, z Moravskoslezského kraje, z prostředků Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko a také z Finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru a norských fondů. Rozpočet města je schvalován v podstatě pouze se zapojením prostředků v rámci souhrnného dotačního vztahu zejména na výkon státní správy v přenesené působnosti. Další prostředky získané v průběhu roku jsou pak zapojovány v rámci úprav rozpočtu. Převažují vždy dotace neinvestiční určené na běžné opakující se výdaje nad dotacemi investičními poskytovanými jednorázově ke konkrétnímu projektu. V tabulce 4.5 je uveden vývoj vybraných přijatých dotací v letech 2007 – 2011.

Tabulka 4.5

Vývoj vybraných přijatých dotací SMO v letech 2007 – 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
přijaté dotace celkem	2 915 265	2 934 849	3 252 751	3 356 134	3 155 220
z toho např.:					
ostatní neinvestiční transfery ze stát.rozpočtu	1 043 510	1 069 210	1 014 844	1 058 533	1 130 849
neinvestiční přijaté transfery od obcí	745 041	790 381	792 989	848 471	780 821
neinvestiční přijaté transfery ze stát. rozpočtu v rámci SDV	239 488	244 881	247 609	369 701	311 240
ostatní investiční transfery ze stát.rozpočtu	110 283	4 965	471 009	125 327	308 034
neinvestiční přijaté transfery z VPS	46 890	61 480	79 683	58 807	44 673
investiční přijaté transfery od obcí	13 800	517 319	494 345	601 220	205 201

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2007 – 2011, vlastní zpracování

Ve sledovaném období dosahovaly přijaté dotace výše od 2 915 265 tis. Kč do 3 356 134 tis. Kč, přičemž nejvyšší částky dosáhly v roce 2010. Nejvyšší dotace obdrželo SMO ve všech sledovaných letech na položce ostatní neinvestiční transfery ze státního rozpočtu a to ve výši od 1 014 844 tis. Kč do 1 130 849 tis. Kč. Z toho největší část

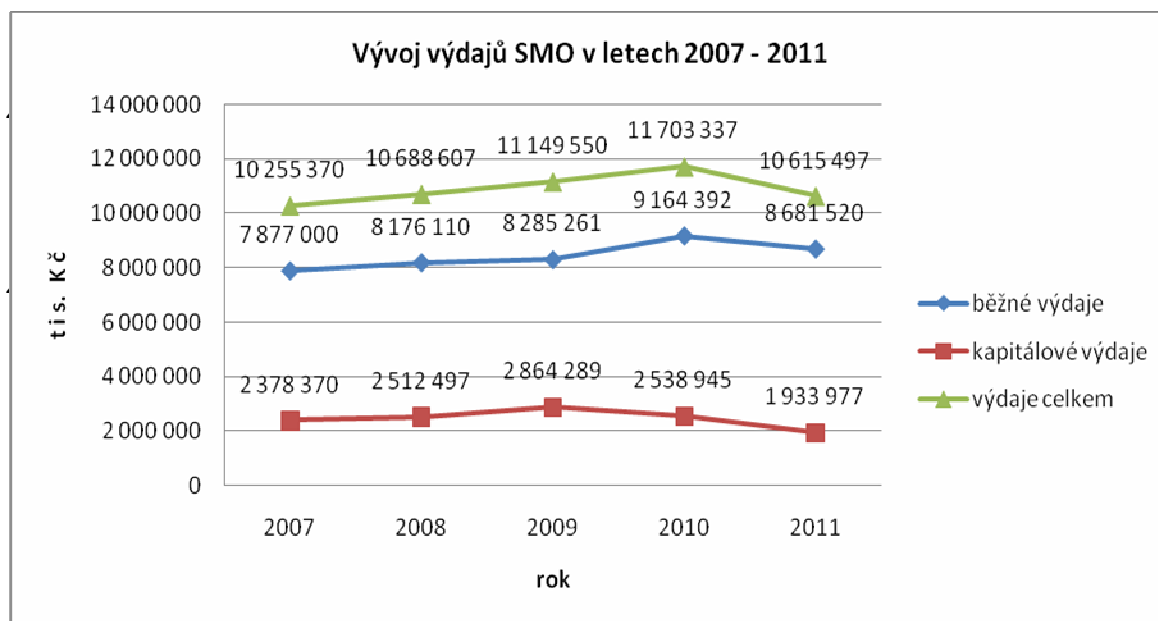
představuje dotace od Ministerstva práce a sociálních věcí na agendy příspěvku na péči a pomoci v hmotné nouzi ve výši od 985 824 tis. Kč do 1 039 037 tis. Kč. Z investičních dotací je nejvýznamnější ta z Ministerstva průmyslu a obchodu na projekt průmyslové zóny Mošnov. Týká se období 2009 – 2011 a zahrnuje částku 464 991 tis. Kč v roce 2009, částku 59 890 tis. Kč v roce 2010 a částku 102 790 tis. Kč v roce 2011.

4.2 Výdaje statutárního města Ostravy 2007 – 2011

Celkové výdaje města se ve sledovaném období pohybovaly v částce od 10 255 370 tis. Kč do 11 703 337 tis. Kč. Výdaje města rozlišujeme jako běžné a kapitálové. Jak je zřejmé z grafu 4.4 tvoří běžné výdaje v celém období většinový podíl celkových výdajů SMO a to částkou 7 877 000 tis. Kč a podílem 76,81% v roce 2007, částkou 8 176 110 tis. Kč a podílem 76,49% v roce 2008, částkou 8 285 261 tis. Kč a podílem 74,31% v roce 2009, částkou 9 164 392 tis. Kč a podílem 78,31% v roce 2010 a částkou 8 681 520 tis. Kč a podílem 81,78% v roce 2011. Kapitálové výdaje pak tvoří menší část tohoto celku, a to částkou 2 378 370 tis. Kč a podílem 23,19% v roce 2007, částkou 2 512 497 tis. Kč a podílem 23,51% v roce 2008, částkou 2 864 289 tis. Kč a podílem 25,69% v roce 2009, částkou 2 538 945 tis. Kč a podílem 21,69% v roce 2010 a částkou 1 933 977 tis. Kč a podílem 18,22% v roce 2011.

Graf 4.4

Vývoj výdajů SMO v letech 2007 – 2011



Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2007 – 2011, vlastní zpracování

4.2.1 Běžné výdaje

V grafu 4.4 u běžných výdajů můžeme zaznamenat vzestupnou tendenci až do roku 2010 a v roce 2011 pak pokles běžných výdajů. V následující tabulce 4.6 jsou uvedeny největší položky běžných výdajů rozpočtu města v období 2007 – 2011. Dlouhodobě jsou největšími výdaji neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím, výdaje na dopravní územní obslužnost¹⁷, sociální dávky, nákup služeb a platy zaměstnanců v pracovním poměru. Tato skupina výdajů tvoří 58,6 – 64% běžných výdajů v jednotlivých letech. Oproti upravenému rozpočtu došlo v každém sledovaném roce ve skutečném plnění ke snížení běžných výdajů, a to v roce 2007 o 434 039 tis. Kč, v roce 2008 o 379 058 tis. Kč, v roce 2009 o 831 420 tis. Kč, v roce 2010 o 558 582 tis. Kč a v roce 2011 o 765 828 tis. Kč.

Tabulka 4.6

Vývoj vybraných běžných výdajů SMO v letech 2007 – 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
běžné výdaje celkem	7 877 000	8 176 110	8 285 261	9 164 392	8 681 520
z toho např.:					
výdaje na dopravní územní obslužnost	21 640	23 445	22 039	1 003 440	1 036 039
neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	1 161 137	1 342 282	1 330 711	301 574	302 026
neinvestiční transfery přísp. organizacím	1 183 588	1 238 943	1 276 536	1 213 395	1 294 195
sociální dávky	1 008 261	1 034 587	966 331	993 305	1 035 533
nákup služeb	763 976	810 931	886 865	1 013 917	919 115
platy zaměstnanců v prac. poměru	749 168	784 346	819 528	843 543	845 929

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2007 – 2011, vlastní zpracování

4.2.2 Kapitálové výdaje

Podle grafu 4.4 dosáhly kapitálové výdaje v roce 2009 svého vrcholu a poté začaly znova klesat. Jednoznačně největší podíl na kapitálových výdajích má dlouhodobě položka budovy haly a stavby. Ve sledovaném období se pohybuje její podíl na kapitálových výdajích v rozmezí 55,5 – 63,5%. V následující tabulce 4.7 jsou uvedeny další významné položky kapitálových výdajů rozpočtu města a jejich vývoj v období 2007 – 2011.

¹⁷ Výdaje na dopravní územní obslužnost byly do roku 2009 účtovány jako neinvestiční transfery podnikatelským subjektům

Tabulka 4.7

Vývoj vybraných kapitálových výdajů SMO v letech 2007 – 2011

	2007	2008	2009	2010	2011
kapitálové výdaje celkem	2 378 370	2 512 497	2 864 289	2 538 945	1 933 977
z toho např.:					
budovy, haly a stavby	1 198 936	1 270 927	1 818 147	1 444 075	1 073 619
pozemky	47 277	105 442	92 365	65 006	97 986
investiční dotace podnikatel. subjektům	83 940	131 525	96 891	34 277	66 009
investiční dotace obcím	420 087	517 319	494 345	601 220	205 186
investiční dotace přísp. organizacím	189 971	181 122	162 618	148 150	165 345

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2007 – 2011, vlastní zpracování

5 Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala hospodařením statutárního města Ostravy se zaměřením na výběr daně z přidané hodnoty.

V teoretické části o působnosti obce jsme se nejprve seznámili s pojmem obce jako základní územní jednotky státu a s legislativní úpravou jejího postavení v soustavě územně samosprávných celků. Dozvěděli jsme se, že v České republice je 6250 obcí a některé z nich mají také status městyse, města nebo statutárního města. Dále jsme si vymezili práva a povinnosti obce v rámci samostatné a přenesené působnosti, seznámili se s orgány obce a jejich fungováním.

V teoretické části týkající se hospodaření obce jsme si definovali rozpočet obce jako hlavní nástroj pro plnění úkolů obce v samostatné i přenesené působnosti. Dozvěděli jsme se, že se rozpočet obce vytváří na období jednoho kalendářního roku a pomocným nástrojem je pak rozpočtový výhled, jež se vytváří na období 2 – 5 let. Rozpočet obce se sestavuje jako vyrovnaný, mimořádně také jako deficitní nebo přebytkový. Dále jsme se zabývali rozpočtovou skladbou upravující členění finančních operací ve veřejných rozpočtech. Pohlédli jsme na ni z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového a konsolidačního. Zaměřili jsme se také na rozpočtový proces jako soubor činností orgánů obce, vedoucí k realizaci rozpočtu obce. Přiblížili jsme si obecně platné rozpočtové zásady a prošli jsme si jednotlivé etapy rozpočtového procesu a povinnost přezkoumání hospodaření obce. Poté jsme se zabývali příjmy a výdaji rozpočtu obce. Rozdělili jsme je dle rozpočtové skladby z druhového hlediska. Příjmy se takto dělí na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace. Výdaje jsou pak běžné a kapitálové.

Praktická část se pak ve třetí kapitole věnovala přímo analýze hospodaření statutárního města Ostravy se zaměřením na výběr daně z přidané hodnoty. Nejdříve jsme si statutární město Ostravu charakterizovali z pohledu geografického a demografického, přiblížili si jeho organizační strukturu a také jeho postavení v rámci samostatné a přenesené působnosti. Popsali jsme si systém vytváření rozpočtu v podmínkách statutárního města Ostravy a vývoj ve sledovaném období let 2009 – 2011. Poté jsme se zaměřili na rozpočtové určení daní a jeho vliv na příjmy města. Stručně jsme si nastínili vývoj rozpočtového určení daní, odhad jeho budoucího vývoje pro město a systém přerozdělování příjmů ze sdílených daní v rámci města. Dále jsme si definovali samotnou daň z přidané hodnoty, její vlastnosti a vývoj sazeb. Dále už naše pozornost směřovala k samotnému rozboru hospodaření města v jednotlivých letech

sledovaného období. Zjistili jsme, že rok 2009 znamenal pro skutečné plnění daňových příjmů města téměř miliardový propad oproti schválenému rozpočtu. Projevila se zde světová ekonomická krize vrcholící právě v roce 2009. Skutečné plnění příjmu z daně z přidané hodnoty oproti schválenému rozpočtu však kleslo jen mírně. Ve výsledku hospodařilo město s deficitem o něco nižším, než původně plánovalo. V roce 2010 daňové příjmy mírně stouply a to hlavně zásluhou růstu příjmu z daně z přidané hodnoty. Na druhé straně však výrazněji stouply běžné výdaje a proto byl výsledek hospodaření opět deficitní. V roce 2011 se daňové příjmy stabilizovaly na úrovni roku předchozího a příjem z daně z přidané hodnoty opět stoupl. Běžné i kapitálové výdaje se snížily a tento příznivý vývoj přinesl v roce 2011 hospodářský výsledek s přebytkem oproti původně plánovanému deficitu.

Ve čtvrté kapitole se praktická část práce věnovala zhodnocení hospodaření statutárního města Ostravy se zaměřením na výběr daně z přidané hodnoty. V této kapitole byly navíc zařazeny údaje o hospodaření z let 2007 a 2008. Srovnáním jednotlivých poznatků z předchozí kapitoly jsme zjistili, že rok 2009 znamenal oproti ostatním srovnávaným rokům velký propad daňových příjmů, které mají velký vliv na celkové příjmy města, neboť se na nich ve sledovaném období podílely přibližně 55%. V letech 2010 a 2011 již daňové příjmy opět stoupaly. V nepříznivém období let 2009 a 2010 došlo k nárůstu přijatých dotací, což zmírnilo dopady světové ekonomické krize. Nedaňové příjmy měly v období 2007 – 2011 rostoucí charakter s mírným kolísáním v roce 2010. Hlavní složka nedaňových příjmů jsou příjmy z pronájmu majetku. Tvoří více než 50% těchto příjmů a mají rostoucí charakter po celé období 2007 – 2011. Kapitálové příjmy mají po celé toto období klesající charakter s výjimkou roku 2010, kdy byl realizován prodej bytů. Od roku 2009 dochází ke snižování kapitálových výdajů a od roku 2010 i výdajů běžných. Stoupá zároveň i příjmová stránka rozpočtu města a tím se saldo skutečného plnění rozpočtu dostává opět do kladných hodnot.

Příjem města z daně z přidané hodnoty se ve sledovaném období jeví jako stabilní základ daňových příjmů. Na vrcholu světové ekonomické krize, kdy příjmy většiny ostatních daňových výnosů výrazně klesaly, klesl příjem z DPH jen mírně a poté v letech 2010 a 2011 začal opět znatelně stoupat. Prognóza dalších let je však nepříznivá a to zejména s ohledem na novelu zákona o rozpočtovém určení daní, která má za úkol přesunout daňové příjmy od velkých měst jako je právě Ostrava k menším obcím. Určitý vliv může mít i změna sazeb daně z přidané hodnoty, jejichž zvyšování vede spotřebitele k omezení spotřeby a to může vést k nižším výnosům z daně z přidané hodnoty a tím i nižším daňovým příjmům města. V roce 2012 se výše příjmu rozpočtu města z daně z přidané hodnoty opět dostala na úroveň roku 2009 a tento vývoj je očekáván i v dalším období.

Pro lepší představu byly všechny důležité údaje této práce o hospodaření města přehledně umístěny v tabulkách nebo graficky znázorněny pomocí sloupcových a spojnicových grafů.

Na závěr můžeme konstatovat, že tímto byl splněn cíl této bakalářské práce a za pomoci metod analýzy a komparace bylo analyzováno a zhodnoceno hospodaření statutárního města Ostravy s bližším zaměřením na daňové příjmy plynoucí do rozpočtu obce z výnosu daně z přidané hodnoty za období let 2009 – 2011.

Seznam použité literatury

a) odborné knihy

ČERVENKA, Miroslav. *Soustava veřejných rozpočtů: úvod do problematiky*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2009, 205 s. Student. ISBN 978-808-7212-110.

MUSILOVÁ, Lydie a Dagmar FITŘÍKOVÁ. *DPH u územně samosprávných celků a jimi zřízených příspěvkových organizací od roku 2010*. 1. vyd. Karviná: Paris, 2010, 340 s. ISBN 978-80-87173-10-7.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 587 s. ISBN 978-807-3576-141.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance. Úvod do problematiky*. 2. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2002. 453 s. ISBN 80-86395-19-7

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

b) elektronické dokumenty a ostatní

Statutární město Ostrava. [online]. [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: www.ostrava.cz

ÚFIS: prezentace údajů ÚSC. [online]. [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/ufis/>

ePUSA: elektronický portál územních samospráv. [online]. [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.epusa.cz/>

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů (zákon o rozpočtovém určení daní)

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů

Obecně závazná vyhláška města Ostravy č. 11/2000, Statut města Ostravy, ve znění pozdějších předpisů

Zpráva o výsledku hospodaření statutárního města Ostravy za rok 2007

Zpráva o výsledku hospodaření statutárního města Ostravy za rok 2008

Zpráva o výsledku hospodaření statutárního města Ostravy za rok 2009

Zpráva o výsledku hospodaření statutárního města Ostravy za rok 2010

Zpráva o výsledku hospodaření statutárního města Ostravy za rok 2011

Seznam zkratek

DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
DPPO	daň z příjmů právnických osob
EIB	Evropská investiční banka
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
MHF	mezinárodní hudební festival
MOB	městský obvod
RUD	rozpočtové určení daní
SDV	souhrnný dotační vztah
SMO	statutární město Ostrava
SR	schválený rozpočet
SVČ	samostatná výdělečná činnost
UR	upravený rozpočet
ÚSC	územně samosprávný celek
VPS	všeobecná pokladní správa
ŽP	životní prostředí

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10.5.2013


.....
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č. 1 Daňové příjmy statutárního města Ostrava v letech 2007 – 2011

Příloha č. 1

Struktura daňových příjmů statutárního města Ostravy v letech 2007 – 2011

Daňové příjmy	2007		2008		2009		2010		2011	
	Částka (tis. Kč)	% z daň. příjmů	Částka (tis. Kč)	% z daň. příjmů	Částka (tis. Kč)	% z daň. příjmů	Částka (tis. Kč)	% z daň. příjmů	Částka (tis. Kč)	% z daň. příjmů
1111 DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků	1 378 574	21,13	1 246 558	18,30	1 160 332	19,70	1 186 106	19,67	1 244 051	20,53
1112 DPFO ze SVČ	192 714	2,95	204 454	3,00	88 398	1,50	114 231	1,89	58 603	0,97
1113 DPFO z kapitál. výnosů	88 290	1,35	105 896	1,55	102 573	1,74	102 437	1,70	110 213	1,82
1121 DPPO	1 603 190	24,57	1 843 792	27,06	1 277 180	21,68	1 248 757	20,71	1 135 927	18,75
1122 DPPO za obce	312 594	4,79	233 978	3,43	215 398	3,66	197 860	3,28	286 365	4,73
1211 DPH	2 428 455	37,22	2 634 434	38,66	2 567 991	43,60	2 688 616	44,58	2 737 091	45,17
133x Poplatky a odvody v oblasti ŽP	153 662	2,36	165 600	2,43	155 108	2,63	148 981	2,47	145 615	2,40
134x Místní poplatky z vybraných činností	96 102	1,47	102 566	1,51	90 411	1,54	85 054	1,41	121 346	2,00
135x Ostatní odvody z vybr. činností a služeb	38 426	0,59	44 809	0,66	44 195	0,75	27 817	0,46	19 049	0,31
1361 Správní poplatky	117 052	1,79	116 745	1,71	82 579	1,40	68 598	1,14	64 813	1,07
1511 Daň z nemovitostí	114 462	1,75	113 319	1,66	104 417	1,77	161 886	2,68	136 455	2,25
1701 Nezučt., neidentifik. a nezařadit. daň. příjmy	497	0,008	1 397	0,02	1 146	0,02	0	0	0	0

Zdroj: Zpráva o výsledku hospodaření SMO 2007 – 2011, vlastní zpracování